

MORAVSKÁ VYSOKÁ ŠKOLA OLMOUC

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2013/2014

Milan Flender

Moravská vysoká škola Olomouc

Ústav ekonomie

Milan Flender

Burzovní devizové obchody

Stock Exchange Transactions

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Ing. Bc. Petr Bačík, Ph.D.

Olomouc 2013

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně a použil jen uvedené informační zdroje.

Olomouc.....

Děkuji Ing. Bc. Petru Bačíkovi, Ph.D. za cenné rady, trpělivost, podporu, odborné a laskavé vedení mé bakalářské práce.

Obsah

ÚVOD.....	8
1 OBECNÁ VÝCHODISKA.....	11
2 HISTORICKÝ VÝVOJ PENĚŽ.....	14
2.1 Funkce peněz	16
3 POČÁTKY VZNIKU SVĚTOVÉHO BURZOVNICTVÍ.....	19
3.1 Význam burzy	20
3.2 Druhy burz	21
4 FINANČNÍ TRH.....	23
4.1 Členění finančního trhu.....	23
4.1.1 Trhy s cizími měnami.....	24
5 HISTORIE FOREXU	25
5.1 Forex	26
5.2 Základní pravidla obchodování	28
5.3 Výhody Forexu.....	30
6 SVĚT TRADINGU	31
6.1 Trading je byznys.....	32
6.1.1 Obchodní plán	32
6.1.2 Vlastní obchodní systém	34
6.1.3 Money management.....	35
7 PSYCHOLOGIE OBCHODOVÁNÍ.....	37
8 FUNDAMENTÁLNÍ ANALÝZA.....	39
9 TECHNICKÁ ANALÝZA	40

9.1 Typy grafů.....	41
9.1.1 Čárový graf.....	41
9.1.2 Čárkový graf.....	42
9.1.3 Svíčkový graf.....	43
9.2 Trend	47
9.3 Supporty a resistance	49
9.4 Objem obchodů	51
9.5 Cenové formace	51
9.5.1 Vrchol a dno	51
9.5.2 Dvojitý vrchol a dvojitě dno	52
9.5.3 Trojitý vrchol a trojitě dno.....	52
9.5.4 Hlava a ramena	53
9.5.5 Trojúhelník.....	54
9.5.6 Klíny	55
9.5.7 Vlajka	56
9.6 Technické indikátory	56
9.6.1 Zpožděné indikátory	57
9.6.1.1 Klouzavé průměry	57
9.6.1.2 Oscilátory.....	59
9.6.2 Předstihové indikátory	59
9.6.2.1 Pivot points	59
9.7 Divergence	60
10 POUŽITÍ TECHNICKÉ ANALÝZY V PRAXI	61
10.1 Obchodování měnového páru EURUSD	61

10.2 Obchodování měnového páru GBPUSD	63
10.3 Obchodování měnového páru USDCHF	64
10.4 Obchodování měnového páru USDJPY	66
ZÁVĚR.....	68
ANOTACE.....	70
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	71
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	73
SEZNAM GRAFŮ	74
CITÁTY	75
SLOVNÍK POJMŮ	76

ÚVOD

Téma pro mou bakalářskou práci jsem si zvolil Burzovní devizové obchody.

Nikde není psáno, že obchodování s Forexem je to pravé právě pro vás. Na druhou stranu také není psáno, že nemůžete v tomto byznysu zbohatnout právě vy. Obchodování na burze vám může pomoci k cestě finanční nezávislosti. Je nutné však hned na samém začátku zůstat stát pevně nohama na zemi a uvědomit si, že Forex trh je velmi rizikový byznys, kde riziko ztráty peněz je daleko větší než kdekoliv jinde. Stojí zde proti vám velmi zkušené obchodníky připravené draze potrestat veškeré chyby.

Jak tedy začít dráhu úspěšného obchodníka na burze? Úspěšným obchodníkem se člověk nerodí, úspěšným obchodníkem se člověk stává. A to tehdy, přijme-li za své, o čem tento byznys je. Na burze může začít vydělávat kdokoliv. Přesněji řečeno ten, kdo se podřídí realitě tohoto byznysu a začne postupně budovat znalosti nutné k odvádění peněz z burzy na svůj vlastní účet. Zisky z obchodování na burze čekají pouze na ty nejlepší, odhodlané a trpělivé. Dojít k výraznějšímu úspěchu na burze může někomu trvat měsíce, jinému roky. Pro úspěch si však musí najít každý sám svou vlastní cestu, svůj vlastní systém, svou strategii a postupně ji rozvíjet. Trhy neutečou, budou zde zítra, za týden i za sto let. Než začít nepřipravený a nejistý, je lepší nezačít vůbec.

Mým hlavním cílem je tedy seznámit čtenáře s moderními postupy technické analýzy a ukázat tyto postupy na konkrétních příkladech obchodování.

Hlavní přínos mé práce vidím v tom, že i pro „forexového“ začátečníka je práce srozumitelná a přínosná především v hlavních základních principech a praktických příkladech týkajících se obchodování na burze.

V praktické části mé práce jsem využil metodu indukce a dedukce při odhadování dalšího průběhu vývoje cenových grafů, které jsem předtím musel analyzovat z historie ceny a technických ukazatelů.

Má práce se skládá z teoretické a praktické části. Kapitoly teoretické části jsou zaměřeny na seznámení se základními pojmy, prostředím kolem burzy a burzou samotnou a v neposlední řadě s psychologií obchodníků.

Praktická část se následně skládá z ukázek grafů z reálného obchodování, kde jsem využil poznatky technické analýzy k získání domněnek o průběhu grafů, tedy

o rozhodování o koupi a prodeji, které se po mém rozhodnutí o ukončení obchodu potvrdily nebo vyvrátily. Těmito hypotézami se podrobněji zabývám u každého z grafů a nastiňuji možný průběh, následné rozhodnutí a výsledek ukončeného obchodu s odůvodněním, co se stalo a proč.

*Já jsem tvůj věrný společník.
Já jsem tvůj největší pomocník nebo tvoje nejtěžší břímě.
Já tě budu tlačit kupředu nebo táhnout dolů při neúspěchu.*

*Já jsem Ti k dispozici.
Polovinu úkolů, které děláš, můžeš klidně dělat navíc.
Předej je mě a já je udělám rychle a správně.
Snadno se řídím; jenom musíš pevně nade mnou stát.
Ukaž mi přesně, jak chceš, aby se něco stalo.
Po několika lekcích to udělám automaticky.
Já jsem sluha všech vynikajících lidí
a také lítost všech neúspěchů.
Ti, kteří jsou významní, ty jsem učinil velkými.
Ti, kteří jsou neúspěšní, těm jsem způsobil nezdár.
Já nejsem stroj, ale budu pracovat se vší jeho precizností
a k tomu inteligence člověka.*

Nyní mě můžeš vést k zisku nebo mě vést do záhuby.

*To je mi jedno.
Vezmi mě, vyuč mě, buď na mě přísný a
já ti položím svět k tvým nohám.
Buď na mě mírný a Já tě zničím.
Říkají mi zvyk!*

(neznámý autor)

Teoretická část

ZÁKLADNÍ POJMY

1 OBECNÁ VÝCHODISKA

Když došlo v naší zemi v listopadu roku 1989 k velkým společenským a politickým změnám, jejichž průběh si pro svůj nenásilný charakter (pro převzetí moci nebylo potřeba použít násilí či ozbrojeného boje) vysloužil název „sametová revoluce“, byli dnešní studenti ještě malými dětmi, mně byl necelý rok. Jaká je dnešní generace? Svoboda je pro ni již na rozdíl od jejich rodičů samozřejmostí, stejně tak jako společnost, která je díky velkému množství možností a nároků na osobní rozhodnutí mnohem komplikovanější. Současná mladá generace je orientována více na vlastní uspokojení a výkon, odpovědnost přijímá až později. Její cíle a očekávání jsou spojeny většinou s budoucí profesionální kariérou, vzděláváním a trávením volného času. Velmi důležité je udržovat pozitivní vztahy s ostatními lidmi a být společensky užiteční. Mladí lidé se nebojí riskovat jak ve vztahu k budoucímu povolání, tak i ve vztahu k penězům. Mají život před sebou a nebojí se inovace jako starší generace, která už má, jak se říká, zajištěný svůj životní styl a jakékoliv nové změny pro ni zároveň znamenají přeměnu celého doposud zažitého způsobu svého života. Na starší generaci je vidět nedostatek sil, času i chuti zkoušet nové náročné činnosti. Vědomí velkého množství možností s sebou přináší i stále nové finanční nároky. Pokud mladí lidé něco potřebují, nebojí se za to utratit peníze. Význam peněz je pro dnešní mladou generaci daleko zřetelnější než dříve, nebojí se o penězích mluvit a také si na ně dělají podle svého uvážení nároky. Peníze jsou jedním z témat soukromé i veřejné komunikace a ve větší míře se dnes stávají přímým kritériem hodnocení lidí. Od předchozích generací se ta dnešní odlišuje využíváním podstatněji většího množství svobod. Mohou vyjadřovat své názory, vytvářet si svou hodnotovou orientaci, cestovat, berou na sebe ale také zároveň větší tíhu vlastního rozhodování a zodpovědnosti. Jedním z výrazných omezení jejich svobodné volby se stává zvyšující se nezaměstnanost. K nejbližším životním cílům se tak řadí potřeba dosáhnout vzdělání, najít si dobrou práci, založit si rodinu a mít děti, mít dostatek peněz, vlastnit auto, mít vlastní byt. Souhlasí s tím, že pokud člověk ve společnosti tvrdě pracuje, může si zajistit dobré živobytí.

Současná doba, v níž se všichni teď společně nacházíme, působí však jakýmsi neutěšeným dojmem. Nahrává tomu nejen nynější světová, ale především naše

domácí politická situace, kde o množství například finančních kauz a skandálů mnohdy v řadách vysoce postavených politiků či úředníků vysokých pracovních pozic není nouze. A tak není divu, že všeobecná naštvanost je vidět nejen u nás, ale na celém světě. Všude se hledá „viník“ a je jen otázkou času, kdy lidé začnou volat po změně, po něčem novém.

Nejsou ochotni si přiznat, že za celkový stav společnosti u nás i ve světě nesou i oni sami svůj díl zodpovědnosti, protože těm, kteří vládou, dali při volbách v dobré víře svůj hlas. Zdá se, že v blízké budoucnosti v celém světě bude napomáhat vývoj politické situace snahám o sociální mír. Půjde o období s důrazem na sociální rovinu soužití, proto v této době například problémy s nezaměstnaností jsou a i nadále budou vnímány velmi problematicky a citlivě. Prognózy na tento rok poukazují, že klid nelze očekávat nejen v oblasti pracovně - sociálních záležitostí, ale i současné ekonomicko-politické zařízení západního světa má řekněme na „kahánku“.

Většina významných evropských ekonomů předpokládá, že Evropa se vrátí do hospodářské recese, tuzemská ekonomika pravděpodobně v tomto roce podle odhadů ekonomů, zaměstnavatelů i státní správy zaznamená pokles reálných mezd, vzroste nezaměstnanost, dopad evropské dluhové krize, kvůli níž oslabuje koruna, se projeví zvýšením cen hlavně u dováženého zboží včetně ropy, zvýší se ceny energií, potravin, jízdného, léků, vody...Důvodem zhoršení vývoje tuzemské ekonomiky jsou hlavně dluhové problémy zemí eurozóny a také oslabení zahraniční poptávky. Rok 2012 pro naši zemi dle slov prezidenta republiky Václava Klause v novoročním projevu pravděpodobně lehčí než ten uplynulý nebude.

Každý jednotlivec, každá rodina si více či méně sestavuje jakýsi rozpočet nutných výdajů na ten či onen týden, měsíc, rok. Je dobré, ne-li přímo důležité si více než dřív uvědomit a vědět, jak s příjmy rodiny naložit, co je v otázce nezbytných výdajů prioritou a co už ne. A tak v hlavní roli vždy byly, jsou a budou peníze.

Peníze, ten významný společenský nástroj, který spojuje zvláštním pletivem vztahů společnost se všemi institucemi a každého jednotlivce se společností. Když si uvědomíme, že se stačí ocitnout o samotě mimo dosah společenských kontaktů, peníze v ten okamžik a pro ten okamžik ztrácejí jakoukoli cenu. Podoba blyštivého drahého kovu či papírového platidla pozbývá své moci s osamocněním. Přepadne-li nás totiž v lese žízeň, jsou nám peníze pramálo platné, zatímco nalezená studánka je pro nás vysvobozením. Vrátime-li se však mezi lidi, moc peněz rázem ožije. Máme své potřeby, své požadavky, při návštěvě obchodního domu nebo obhlížení poutavých výkladů přemítáme o svých tužbách a přáních. Leccos potřebujeme, některé věci by se

nám hodily a mnohé další se nám prostě líbí. Klademe jedno přání před druhé podle důležitosti, podle svých zálib, slabostí i podle našeho vlastního pořadí hodnot. Může se nám tedy lehce stát, že přesáhneme své finanční možnosti. Zjistíme, že máme méně peněz, než stojí vyhlédnuté statky a ve srovnání s našimi plány se nám žádná částka nezdá být dost velká, aby postačila na jejich úplnou a hlavně pohotovou realizaci. Peníze se nám jeví jako klíč ke splnění našich přání. Kdo by alespoň jednou ve skrytu duše nezatoužil po tom si žít, kdekoliv by chtěl, nemít žádného šéfa, podřízené či zákazníky, nehonit se pro vyšší plat a kariéru od rána do večera, nemít všední starosti většiny lidí, prostě užívat si naplno života? Víte o někom z vašeho okolí, kdo toho dosáhl, jak se to může bez podvodů a lží podařit? U nás i ve světě je mnoho takových velmi úspěšných lidí, kteří svých snů dosáhli, ale jak se říká - nic v životě není zadarmo. Na následujících stránkách bych vás rád seznámil s důležitými kroky, jež vás mohou dovést do světa zisků, kde je však realita úspěchu více než tvrdá.

2 HISTORICKÝ VÝVOJ PENĚZ

Ve všech dobách představovaly peníze prostředek směny, moc majetku i symbol lidské práce. Lpěla na nich stejně tak špína podvodu jakož i úsilí o spravedlivou odměnu a rozdělení bohatství. Odedávna vyvolávaly nenávist jako symbol lakoty i hrabivosti, jejich nedostatek naopak symbolizoval bídu a bezmoc. Odtud také vznikla již dávno touha po jejich zrušení. Peníze samy však lidi přímo nekazí, odhalují jen lidské slabiny a zároveň slabiny společenských řádů, které spoluvytvářejí.¹

Nahlédněme tedy alespoň krátce do historie jejich vzniku. Zřídka nám přijde na mysl, že jak ražené mince, tak papírové peníze, se kterými denně manipulujeme, jsou výsledným jevem dlouhodobého vývoje. Pravěké a starověké kultury a civilizace Starého světa vydaly řadu svědectví o používání předmincovních platidel. Dokladem toho jsou například písemné egyptské záznamy na papyrech v indických védách či různá vyobrazení na nástěnných malbách v egyptských hrobkách. Takovéto doklady jsou velmi výjimečné a vzácné. Za nejstarší a nejrozšířenější formu platidla lze pokládat kruh v různých obměnách a z různých materiálů. Kruhy a předměty odvozené z kruhové plochy a křivky, vyrobené buď z mědi, stříbra či zlata, byly oblíbenými prostředky k platebním účelům.

Na území Čech a Moravy dospěla civilizace v mladší době kamenné k novému a u nás neznámému fenoménu, jímž byla ražba mincí. V historii mincovního vývoje českých zemí nebylo proslulejší měny než té, jejímž symbolem se stal pražský groš. Mince to vítaná a opěvovaná jako peníz věčný a svatý. Šlo o snahu přizpůsobit měnu novým ekonomickým podmínkám, ve kterých se staly peníze obecně užívaným platidlem.

Historická přeměna a vývoj forem platebních prostředků jsou neobyčejně pestré, v kulturních či národnostních celcích na celém světě navzájem i značně odlišné. Není proto divu, že měl své opodstatnění vznik samostatného úseku numismatického bádání zvaného *dějiny peněz*. První, kdo přispěl k objasnění otázky vzniku peněz, byl řecký filozof Aristoteles. Dodnes mu dáváme za pravdu, že podstata vzniku peněz pramení z potřeb ekonomicko-manipulačního rázu a souvisí s dělbou práce a směnným ruchem. Peníze byly zavedeny jako směnný prostředek k tomu, aby byly

¹ Srov. HLINKA, B., RADOMĚRSKÝ, P., *Peníze celého svět*, s. 41.

odstraněny potíže bezprostřední směny, při které se těžko sejdou lidé, jejichž zboží se navzájem kryje co do množství kvality a požadovaného druhu.²

Před mnoha tisíci lety žili naši předkové především jako lovci, pastevci a zemědělci. Kovy k výrobě mincí v té době ještě nebyly objeveny, proto lidé lovili a prováděli rozličné zemědělské práce pomocí kamenných nástrojů (sekyry, mlaty, hroty oštěpů). Přirozenou činností se mezi nimi stalo směňování zboží a dochází tak ke směnnému obchodu, kdy lovec mohl se zemědělcem směniti zvířecí kůži za obilí, či rybář s lovcem ozdobnou mušlí za kamennou sekyru. Později s výrobou kovů začala být směna snazší, to proto, že zlato, stříbro, cín či železo měly hodnotu pro každého. Zemědělec mohl vyměnit dobytek za určité množství stříbra, které použil k zaplacení daní atd. Tak se cenné kovy a další předměty staly měřítkem hodnoty, prostředkem směny.

Zmíněné zlato a stříbro v podobě standardizovaných mincí nahradilo směnný obchod a zjednodušilo obchodování. Penězi se stalo zlato ve starověkém Řecku. Ač byla tehdy řecká věda možná primitivní, o dolování zlata se Řekové naučili téměř vše. Dolovali ho v celém Středomoří a Středním východu již v dobách 550 př.n.l.³ Prvně bylo zlato objeveno jako lesklé žluté valouny a objevovalo se ve svém přírodním stavu v tocích po celém světě. Stalo se součástí veškerých lidských kultur. Jeho lesk, přirozená krása, snadná zpracovatelnost a nezničitelnost z něho udělaly „předmět“, se kterým se dobře pracuje a který zároveň slouží i pro potěšení. Prvotní užití zlata bylo nepochybně dekorativní a jeho lesk a trvanlivost byly spojována s božstvy a králi našich civilizací. Zlato mělo odjakživa velkou moc, jeho spojování právě s bohy, nesmrtelností a bohatstvím jsou společné mnoha kulturám po celém světě. Pro lidi mělo vždy svou velkou hodnotu a to ještě předtím, než se stalo platidlem. I dnes, stejně jako v dávnověku, má svou vnitřní a univerzální přitažlivost.

Jak bylo žádané díky své všestrannosti a unikátním vlastnostem popisuje Irwin Schiff :

„Tak za prvé mělo bohatou a teplou barvu a dalo se velice dobře naleštit. Byl to jediný kov, který nezmatněl ani nekorodoval. Dal se vytvarovat tak, že byl jemný jako vlas, a vykovat tak, že byl tenký jako papírový kapesník. Jelikož zlato soustřeďovalo značnou hodnotu na malém prostoru, byla přeprava něčího bohatství relativně snadná. Představte si, že musíte ve spěchu opustit zemi, když máte veškeré své bohatství v dobytku! Jelikož bylo zlato kujné, dalo se snadno dělit a mohlo se přizpůsobit výměně s nižší hodnotou. Zlato se dalo snadno změřit a jeho kvalita se dala pohotově určit.

² Srov. HÁJKOVÁ, J., KUČEROVÁ, T., *Peníze v českých zemích do roku 1919*, s. 25-36.

³ HARTMAN, O., *Jak se stát formovým obchodníkem*, s. 17.

Tyto poslední vlastnosti samozřejmě umožnily peněžní půjčky, jelikož bylo snadné stanovit, zda byla půjčka splacena stejným typem peněz, jaké byly půjčeny.“⁴

Zlato představovalo peněžní standart, který byl základním kamenem světového hospodářství. Jeho hodnotu přijal celý svět. Koncept peněz (zlato a stříbro ve standardizované hmotnosti mincí) umožnil světovým ekonomikám jejich expanzi a prosperitu.

2.1 Funkce peněz

O penězích se říká, že se rozkutálejí, protože jsou kulaté, a rozlétnou, protože jsou to vlastně jen lehounké barevné papírky. Tato přirovnání spíše chtějí naznačit obrazně vedle trvalého pocitu nedostatku peněz jejich neúnavný oběh. S penězi se setkáváme v našem životě každý den. V penězích dostáváme odměnu za vykonanou práci, penězi platíme své nákupy zboží a hradíme jimi použité služby. Kolují mezi námi od měsíčních mezd k pokladnám prodejen, k poštovním přepážkám, ve formě daní a dávek plynou z rukou občanů i do státního rozpočtu. Mizí všude tam, kde se oprávněně vyberou za zboží a služby, jež nám byly poskytnuty. Peníze tak plní roli oběživa, v této roli je známe nejčastěji, nejlépe a nejsrozumitelněji.⁵

Peníze v jakékoliv podobě by měly sloužit svým určitým funkcím. Uvedme si je nyní při srovnání několika následujících autorů.

Schiff uvádí: „Účetní jednotka. Peníze poskytují jednotku, v níž mohou být vyjádřeny hodnoty různého zboží a služeb a je možné dostat je do vzájemného vztahu. Odstraňují očividný problém, který představuje výměnný systém, jako třeba kolik melounů by vyrovnalo cenu jedné židle. Tím, že všemu dáme cenu v penězích, můžeme snadno vztáhnout jeden typ zboží či služby vůči jinému.

Médium směny. Peníze zprostředkovávají výměnu zboží a služeb a urychlují obchod, čímž zefektivňují ekonomiku a umožňují vyšší životní úroveň.

⁴ SCHIFF, D. P., DOWNES, J., *Jak vydělat v době recese*, s. 64.

⁵ HLINKA, B., RADOMĚRSKÝ, P., *Peníze celého světa*, s. 14.

Zásobárna hodnoty. Peníze, které neutratíte okamžitě, můžete uložit a utratit později, v ideálním případě se stejnou hodnotou. To podporuje spoření a tedy tvorbu kapitálu a tedy výrobu.

Jednotka pozdržených plateb. Peníze, které bezprostředně nepotřebujete, lze půjčovat ostatním, čímž získáme úroky a financujeme projekty, jež poskytují výnosy pro společnost.

Všechny tyto funkce a jejich výhody předpokládají, že jsou peníze spolehlivé, což znamená, že jejich kupní síla zůstává stálá.“⁶

Podle Bačíka: „Peníze vyjadřují míru hodnot, je to jejich funkce základní, důvod jejich vzniku. Peníze číselně vyjadřují hodnoty.

Peníze plní funkci oběživa. Peníze uskutečňují výměnu zboží (či jiných hodnot) mezi ekonomickými subjekty, neboť každý ekonomický subjekt se ocitá současně v obou pozicích prodávajícího i kupujícího. Směnu hodnot uskutečňují peníze na obou stranách trhu, jsou přijímány i vydávány, uskutečňují tak oběh mezi jednotlivými ekonomickými subjekty. I když je tento oběh nucený (peníze jsou pouze symbolem hodnoty a hospodářský systém prakticky nutí k používání peněz jako prostředku směny), jsou peníze všeobecně akceptovány a používány.

Peníze jsou platidlem. Peníze jsou platebním instrumentem. (Poznámka: částečně se využívá směny hodnot i ve formě tzv. barteru, kdy se směňuje především v zahraničním obchodě zboží za zboží a případné saldo se pak dorovnává dohodnutou směnou).

Peníze plní funkci tezauru (pokladu). Je možné je ukládat, a i když podléhají částečně ztrátě hodnoty (volně uložené podléhají inflaci), „nekaží se“, a ve své sekundární (proměnné) podobě mohou naopak i růst. Některé peníze plní ještě jednu specifickou funkci, tzv. větových peněz. V mezinárodním platebním styku jsou pomocí těchto peněz vyrovnávány platební rozdíly. V našich podmínkách plní tuto funkci především dolar a euro.

Každý stát, který má vlastní měnu, má výlučný monopol na tisk bankovek. Objem peněžní masy patří mezi zvláště přísně sledované makroekonomické ukazatele.“⁷

⁶ SCHIFF, P., DOWNES, J., *Jak vydělat v době recese*, s. 63.

⁷ BAČÍK, P., ZLÁMAL, J., *Finance a finanční trhy*, s. 7.

Podle Hlinky je funkce peněz následující: „peníze plní zejména tyto funkce: Měřítko hodnoty jako univerzální prostředek k vyjadřování cen ostatního zboží. Oběživo jako kupní prostředek, prostředek směny a oběhu. Úspora (poklad) v případech, kdy část peněžních důchodů (příjmů) není plně použita (vydána).

Platidlo při vyrovnávání peněžních, úvěrových a finančních závazků.

Světové peníze k vyjádření cen a zúčtování pohledávek a závazků v zahraničních a mezinárodních peněžních vztazích, buď ve formě zlata nebo národní měny, která je vzájemně směnitelná.“⁸

⁸ HLINKA, B., RADOMĚRSKÝ, P., *Peníze celého světa*, s. 42.

3 POČÁTKY VZNIKU SVĚTOVÉHO BURZOVNICTVÍ

Do podoby, jak burzu známe nyní, prošla tato instituce dlouhým obdobím a vývojem trvajícím několik staletí. Přesto, že k zásadnímu průlomům v oblasti burzovníctví dochází až s rozvojem výpočetní techniky, první zmínky sahají už do 12. století. Pojem *burza* pochází z latinského slova *bursa* (peněženka, kožený měšec, váček). Vznik a vývoj burz souvisí se vznikem a rozvojem tržního hospodářství. Trhy byly zpočátku jen nepravidelná shromáždění kupců a živnostníků, která postupně získávala na pravidelnosti. Byla to místa spojená především s církevními slavnostmi a kupci zde nabízeli své produkty přímo zákazníkům. Burza jako zvláštní druh trhu vzniká tehdy, když se objevuje na trhu zastupitelné zboží, což byly zpočátku cenné papíry ve formě směn. Význam však takovýchto prvních burz byl pouze místní.

1. *období* vývoje a vzniku burz v Evropě se datuje od zmíněného 12. století v italských městech Janov, Miláno, Benátky, Florencie. Označení *burza* se začíná prvně používat v belgických Bruggách ve Flandrech. V domě rodiny Van den Buerse se pravidelně scházejí florentští, benátští či norští kupci na obchodních schůzkách, jež se nazývaly „de buerse“ a dům se později stal konzulátním domem Benátčanů. Po úpadku Brugg bylo burzovní zařízení přeneseno do Antverp, kde byla roku 1531 vybudována první zvláštní burzovní budova *bourse* pro účely zdejší burzy. V tomto období vznikají burzy například ve francouzském Lyonu, v Hamburku, v Londýně. Předmětem burzovních obchodů tohoto období byly směnky a mince.

2. *období* burzovního vývoje se vztahuje k roku 1531 a končí v roce 1631 založením amsterdamské burzy, jež začíná používat techniky moderních obchodů a burzovní spekulace zejména s rozvojem nových druhů cenných papírů - akcií a dluhopisů. Burzy jako organizované instituce se rozšiřují po celé západní Evropě. S rozvojem tržních vztahů vznikají významné burzy, například berlínská v roce 1739, Corn Exchange v Londýně v roce 1745 či newyorská roku 1792. Ve 20. století roste význam světových finančních center (Londýn, New York), klesá význam burz lokálních a vzrůstá význam velkých mezinárodních. Zejména do USA zaměřily stovky zahraničních společností pro kapitál, burzovní obchodování vzkvétalo a ceny akcií rostly.

Zlom nastává roku 1929, kdy burzovním světem otřásl krach newyorské burzy s následkem světové hospodářské krize, jež si vyžádala množství bankrotů a zástupy nezaměstnaných. Postupný rozvoj výpočetní techniky způsobuje průlom v dosavadním

chápání burzovních obchodů následně v 70. a 80. letech. Používají se počítačové sítě a elektronické systémy pro zadávání příkazů.

V souvislosti s růstem nestability finančních trhů vznikají nové instrumenty, finanční deriváty jako prostředek k eliminaci zvýšení rizik. Devadesátá léta přelomu století jsou pak spojena s globalizací světové ekonomiky. Roste význam odvětví informačních technologií a rozvoj internetu dal vznik novému fenoménu - obchodování s akcemi ON-line.⁹

3.1 Význam burzy

Burza je instituce organizující trh s investičními nástroji. Jejím prostřednictvím je možno nakupovat či prodávat různé investiční nástroje (např. cenné papíry, investiční certifikáty, warranty, futures apod.) Je jedinou ze základních součástí kapitálového trhu. Zvláštním typem je plodinová burza, kde se obchoduje ve velkém se zemědělskými plodinami a potravinářskými produkty. Na burze se setkávají emitenti a investoři. Prvně jmenovaní získávají na burze finanční prostředky pro své podnikání, investoři mají možnost své volné finanční prostředky zhodnotit. Burza má podobu oboustranné akce, zde o konečné ceně obchodovaného instrumentu rozhoduje stav nabídky a poptávky. Takto získaná cena se nazývá kurz.

P. Bačík zmiňuje, že: „posláním burzy je organizovat na určitém místě v určitou dobu prostřednictvím osob k tomu oprávněných poptávku a nabídku předmětu obchodování, ke kterému má burza povolení od příslušné instituce. Postupy při uzavírání burzovních obchodů jsou předem přesně stanoveny burzovními předpisy, které musí odpovídat zákonům příslušné země. Zboží, které je na burzách obchodované, musí být schváleno vedením burzy.“¹⁰ Dodává dále, že: „obchodované zboží není na burze přítomno fyzicky, což je případ komoditních trhů, na nichž se obchoduje s velkými objemy zboží a jen přeprava a skladování by bylo velmi komplikované a nákladné. Protože burza stanovuje přesně místo, přesný čas a dny, které se obchoduje, vydává k tomu účelu

⁹ Srov. RM-systém: Burza cenných papírů. [Www.rmsystem.cz](http://www.rmsystem.cz) [online]. [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: <http://www.rmsystem.cz/vzdelavani/burza-cennych-papiru>

¹⁰ BAČÍK, P., ZLÁMAL, J., *Finance a finanční trhy*, s. 60.

minimálně půl roku předem burzovní kalendář. Obchodník, který chce na burze obchodovat, tak musí mít od příslušné burzy povolení. Burzy si stanovují minimální objemové množství obchodu (tzv. loty), které musí být přesně specifikovány jak pro cenné papíry, tak pro komodity. Obchody probíhají na burzách ve formě oboustranné akce a kupující i prodávající mají možnost v samotném průběhu obchodování měnit své požadavky týkající se množství a ceny.¹¹

3.2 Druhy burz

- podle předmětu obchodování se burzy dělí *na peněžní, burzy zboží (komoditní) a burzy služeb*. Nejrozšířenější jsou burzy peněžní - pod ně spadají burzy cenných papírů, devizové a burzy finančních derivátů. Nejslavnější burzou je New York Stock Exchange (NYSE) na Wall Street, odtud se datují počátky jejího vzniku. Dnes existují na světě především dva druhy burz, a to podle formálního předmětu obchodů: a) s naprosto standardizovanými cennými papíry, kde se obchodují hlavně akcie a dluhopisy,
- s tzv. kontrakty, tedy opět s cennými papíry, ale futures s různými podkladovými aktivy (energie, komodity, CP, měny), u nichž se při jejich vypršení podklad buď fyzicky realizuje, nebo pouze finančně vypořádá (indexové „akcie“, ETF, podílové listy fondů).¹²

P. Bačík uvádí: „Burzy se odlišují podle předmětu, se kterým se obchoduje. Dělí se na burzy služeb, burzy komoditní, burzy peněžní. Burzy peněžní se pak dále dělí na burzy cenných papírů, devizové burzy a burzy s finančními deriváty.

Burzy komoditní jsou zaměřeny na obchod s reálným zbožím, jako jsou obiloviny, ropa, drahé kovy a podobně. Jejich význam nespočívá jen v uzavřených obchodech, ale také v tvorbě ceny, která je potom využívána i v mimoburzovních obchodech. Na komoditních burzách probíhají jak promptní, tak termínové obchody, ale v dnešní době se promptní obchody stále častěji přesouvají na mimoburzovní trhy. Hlavní objem

¹¹ Srov. BAČÍK, P., ZLÁMAL, J., *Finance a finanční trhy*, s. 61.

¹² Burza. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: cs.wikipedia.org/wiki/burza

obchodů tak tvoří termínované obchody, kdy se kupující zajišťuje proti růstu ceny a prodávající si zajišťuje odbyt zboží do budoucna.“¹³

¹³ Srov. BAČÍK, P., ZLÁMAL, J., *Finance a finanční trhy*, s. 61.

4 FINANČNÍ TRH

Následující kapitolu věnujme jen stručně základní informaci pojmu trh a jeho dělení.

Všichni profesionální tradeři perfektně vědí, co trh skutečně je. Trh je nezměrná masa lidí. Každý příslušník tohoto davu se pokouší vzít peníze z rukou ostatních. Trh je prostředí obzvláště tvrdé, protože všichni jsou proti vám a vy jste proti všem.¹⁴

Bačík uvádí, že trh je oblastí ekonomiky, kdy ke směně hodnot dochází v závislosti na hlavních tržních faktorech, jimiž jsou nabídka, poptávka, cena a konkurence. Na trhu určitého druhu zboží či služeb dochází k nabídce konkrétní hodnoty pouze určitému segmentu trhu - tedy jen konkrétní výrobci nabízejí jen určitým zájemcům, potenciálním spotřebitelům své produkty. Oproti tomu na finančních trzích se nabízí určitá hodnota ve formě specifického druhu zboží formou dokumentů (cenných papírů), které **mohou být použity všemi** obchodníky a účastníky trhu. Finanční trh představuje obchody, jimiž se na základě nabídky i poptávky uskutečňuje rozdělování peněžního kapitálu na různé potřeby a vytváří se jeho cena. Jako na každém jiném trhu je cena zboží (tj. finančních dokumentů) ovlivněna nabídkou i poptávkou. Na finančních trzích se určují nejen ceny finančních dokumentů, ale i úrokové sazby.¹⁵

4.1 Členění finančního trhu

Finanční trh můžeme členit na několik dalších segmentů. Mezi hlavní druhy patří:

- trh s cizími měnami,
- peněžní trh,
- kapitálový trh,
- trh drahých kovů.

¹⁴ Srov. ELDER, A., *Vstupte do mé obchodní místnosti*, s. 10-12.

¹⁵ Srov. BAČÍK, P., ZLÁMAL, J., *Finance a finanční trhy*, s. 13.

4.1.1 Trhy s cizími měnami

Trhy s cizími měnami lze rozdělit na dva dílčí základní segmenty, kterými jsou:

- *trhy devizové* – jde o trhy s bezhotovostními formami cizích měn (např. peníze na účtech, šeky, směnky apod.), na nichž dochází ke vzájemnému směňování různých konvertibilních měn, tím dochází zároveň k tvorbě jejich kurzů. Nejvýznamnější subjekty těchto velkoobchodních transakcí tvoří dealeři některých investičních fondů, dealeři obchodních bank, bank centrálních, brokeři,
- *trhy valutové* – jde o trhy s hotovostními formami cizích měn (papírové peníze a mince), které se obchodují za tzv. valutové kurzy.

5 HISTORIE FOREXU

Podle Hartmana první zmínky o lichvářích a směnárnicích sahají do doby před dvěma tisíci lety v Jeruzalému. Dvěma měnami zde byly římský dinár a izraelský šekel. Římané vybírali od Židů daně, určovali jejich velikost a směnárníci stanovovali směnný kurz mezi oběma měnami. Dá se říci, že právě tady byl položen základ pro vznik měnového trhu. Od té doby se peněžní trh dlouhou dobu vyvíjel a konsolidoval. Jednotlivá platidla byla většinou svázána s takovou fyzickou surovinou, ze které byly samy vyráběny (zlato, bronz, stříbro). Směnný kurz mezi jednotlivými měnami a komoditami byl ponechán volnému trhu, někdy byl určen úřady nebo správci pověřenými vládou či králem. Tímto způsobem to fungovalo téměř do konce 19.století, kdy se prakticky po celém světě zavádí zlatá měnová soustava. Zlato jakožto cenný kov slouží ke krytí jednotlivých měn a jako vodítko pro jejich přepočty. V první polovině 20.století je již možné měnit konkrétní měny mezi sebou. Společenské, geopolitické a hospodářské poměry postupně ovlivnily další vývoj v oblasti měn tak, že vzniká roku 1945 Mezinárodní měnový fond (MMF). Jeho hlavním úkolem bylo dohlížet a řídit systém pevných devizových kurzů, kdy se hodnota všech světových měn vztahovala ke zlatu a americkému dolaru. Americká vláda stanovila hodnotu jedné unce zlata na třicet pět dolarů a tento systém se stal základem mezinárodního obchodu, jenž byl považován za motor ekonomické prosperity a růstu. Neméně důležitým druhým úkolem MMF bylo poskytování krátkodobé finanční podpory těm zemím, které vyčerpaly své zahraniční měnové rezervy a tím se ocitly v potížích. Úkoly MMF nebyly vždy jednoduché a ne vždy se dařilo plnit ideály, s nimiž byl zakládán.¹⁶

„Opravdová historie FOREXu, tak jak jej známe dnes, sahá pouze do doby před cca 35 lety. V roce 1973 za poměrně dramatických podmínek, kdy se de facto zhroutil systém devizových kurzů, a samotní devizoví obchodníci se za pochodu učí novým věcem a musí rychle reagovat na nové situace, vzniká vedle trhů s akcemi, opcemi a komoditami další trh. Je nový, mladý a dravý. Velmi dravý. Trh s penězi nazývaný také FOREX. Jedná se o OTC (tzv.Over-the-Counter) trh – volný měnový trh.“¹⁷

¹⁶ Srov. HARTMAN, O., *Jak se stát formovým obchodníkem*, s. 17.

¹⁷ HARTMAN, O., *Jak se stát formovým obchodníkem*, s. 18.

5.1 Forex

V následující kapitole se vám pokusím nastínit, co Forex ve skutečnosti je, jakým způsobem funguje a co vám může nabídnout.

Grada Publishing uvádí, že Forex je nejdynamičtěji se rozvíjející trh současnosti. Je to úžasný trh, který nabízí jak mnoho příležitostí k výdělkům, tak těm nejlepším i vysněnou finanční svobodu. Na rozdíl od minulosti, kdy mohly s devizami obchodovat pouze největší banky, je dnes tento trh přístupný pro drobné obchodníky a investory a je mezi nimi velmi oblíbený. Forex, jednoduše řečeno obchodování s měnami, si získal rychle popularitu po celém světě teprve v posledních deseti letech, především díky nízkému počtu překážek stojících v cestě na finanční trh malým investorům. Relativně malý počáteční kapitál společně ruku v ruce s on-line obchodováním boří bariéry i pro drobnější investory.¹⁸

„Jde jednoznačně o největší a nejzajímavější trh ze všech finančních trhů. Je otevřen 24 hodin denně (vyjma víkendů) a denní obrat je odhadován na tři biliony dolarů. To je jeden z důvodů, proč je o tento vysoce likvidní trh mezi obchodníky takový zájem. Forex umožňuje všem účastníkům nakupovat a prodávat cizí měny po celém světě. Se zavedením mini účtů lze nyní obchodovat v řádech tisíců až miliard dolarů. Toto obrovské rozpětí dává šanci i malým obchodníkům podílet se na tomto byznysu. Forex není centralizovaný a nemá konkrétní místo BURZY, tak jako je mají třeba akcie nebo komodity. Obchodování se děje prostřednictvím nejmodernějších prostředků techniky – počítačů a internetu přes makléře, banky a další obchodníky po celém světě.“¹⁹

Dále uvádí, že Foreign Exchange Market (Mezinárodní Devizový Trh) představuje obchodování s cizími měnami probíhající po celém světě mezi bankami, pojišťovny, investičními fondy a brokerskými společnostmi.

¹⁸ Srov. *Forex: Jak zbohatnout a nekrást*, s. 15-19.

¹⁹ HARTMAN, O., *Jak se stát formovým obchodníkem*, s. 18.

Hlavními hráči na trhu jsou:

- ústřední banky a vlády - jednají pod svým, nebo zákaznickovým jménem, podílí se na řízení zásob peněžních prostředků svých zemí, aby jim zajistily finanční stabilitu,
- investiční společnosti - využívají ho hlavně k navyšování svých finančních prostředků, slouží jim k placení při mezinárodních obchodech,
- prostý člověk - při cestování do zahraničí = výměna měny, platby kartou,
- investoři a spekulanti - odlišují se tím, že investor čeká daleko déle na své zisky z investic, jejich společným cílem je pak na pohybech FX samozřejmě vydělat.

Jak již bylo řečeno, trh Forex nemá žádné konkrétní místo ani oblast, se kterou by byl nějak svázaný, na které se obchoduje. Bývá považován za OTC market tzv. trh přes pult. Funguje na základě globálního propojení všech účastněných subjektů pomocí elektronické sítě. Trh se otevírá ve 23 hodin v Sydney a postupně se otevírají další finanční centra na zbytku planety podle časových pásem. Po Sydney následuje Tokio, dále Londýn a nakonec New York.

Pro představu nám poslouží následující graf.

Graf č. 1: otevírací doba burz ve světě

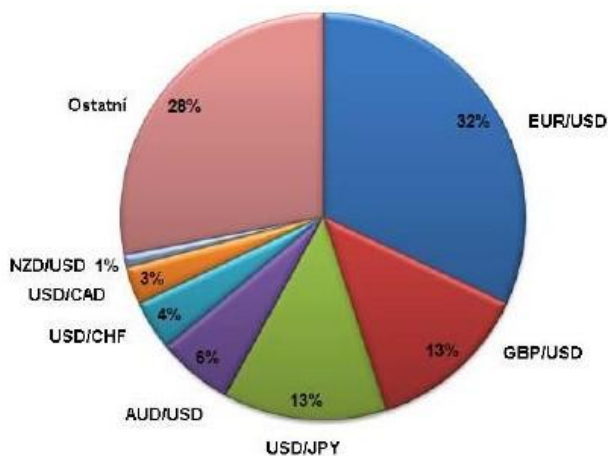
Zdroj: www.colosseum.cz

Forex jakožto největší finanční trh na světě dosahuje podle jiných pramenů průměrný denní obrat dokonce větší než 4 bilióny amerických dolarů, to je skoro 30krát více než je celkový objem na všech amerických akciových a dluhopisových burzách. Při tomto objemu obchodů je tu nepřekonatelná likvidita a vždy tu je spousta obchodníků, kteří chtějí nakupovat nebo prodávat. Jednoduše řečeno, vždy můžeme do obchodu vstoupit, nebo z něj vystoupit.

Pouhých 5% objemu obchodů na Forexu provádí firmy a vlády, které nakupují a prodávají zboží a služby v zahraničí. Zbylých 95 % obchodů pak tvoří investice s cílem dosažení zisku. Nejzajímavější příležitosti nabízejí investorům nejobchodovanější měny. Téměř 90 % obchodů dnes představují investice do 8 hlavních měn, mezi které patří americký dolar (USD), euro (EUR), japonský jen (JPY),

britská libra (GBP), švýcarský frank (CHF), kanadský (CAD), australský (AUD) a novozélandský dolar (NZD).²⁰

Graf č.2: rozložení forexového trhu podle objemu obchodů

zdroj: www.colosseum.cz

5.2 Základní pravidla obchodování

Investování na finančních trzích patří od pradávna k nejmýnosnějším a pochopitelně přiměřeně tomu k rizikovým zdrojům příjmů. Větší finanční i technická dostupnost přivádí k obchodování na finančních trzích stále větší množství lidí v ČR.

Jak uvádí Novotný, investování na měnovém trhu bylo ještě donedávna výsadou institucionálních hráčů (pojišťoven, bank, hedgeových fondů) a společností zajišťujících při vývozu a dovozu zboží a služeb své měnové riziko. V uplynulých deseti letech se však Forex výrazně otevřel a nabízí dnes zajímavé investiční příležitosti i drobným investorům, kteří na něj nepohlíží jen jako na místo krátkodobé spekulace, ale vidí v něm i možnost pro diverzifikaci svých investic. Novotný dále dodává, že drobný investor vstupující na forexový trh by se měl držet vždy některých základních pravidel, například nikdy nezačít obchodovat hned s reálnými penězi, ale v začátcích investovat jen peníze, na nichž není životně závislý, neboť stejně jako ve sportu totiž platí, že bez tréninku se lze těžko prosadit a profitovat. Na investování velkých částek přijde správný čas v momentě, kdy bude mít dostatek sebedůvěry a dobře zvládnuté techniky zisku. Obchodování na Forexu přináší možnost vydělat velké sumy peněz, ale

²⁰ Srov. www.colosseum.cz, Forex-ebook, s. 6-7.

více jak polovina forexových obchodníků o své peníze přichází hlavně kvůli podceňování správné přípravy. Protože úspěch vyžaduje zvládat právě techniku peněz, je naprosto nezbytné věnovat nejdříve určitý čas nastudování teorie o obchodování, navštívit odborné semináře a trpělivě pracovat na svém obchodním plánu, řízení peněz i vlastní psychologii. Důležitosti těchto tří bodů bude určena jedna z dalších kapitol.²¹

Tak tedy před zahájením vlastního obchodování je potřeba najít vhodného brokera - makléře. Je to v podstatě zprostředkovatel, jednotlivec nebo společnost, která kupuje nebo prodává příkazy podle rozhodnutí obchodníka. Makléřů je po celém světě nepřeberné množství a je proto vždy těžká volba vybrat pro své potřeby toho nejlepšího. Broker vám nabídne demoverzi účtu a zároveň umožní přístup k on-line platformě, na níž je možno forex obchodování studovat. Jako všude jinde i zde jsou bezohledné společnosti, které se snaží využít příležitosti k obohacení na začínajících obchodnících. Pro úspěch na Forexu je velmi důležitá edukace. Vyznat se v obchodních strategiích, naučit se chápat, co hýbe měnovým trhem a umět plánovat, kdy vstupovat a vystupovat z jednotlivých obchodů. Nepodléhat emocím a smířit se s tím, že každý obchod není ziskový. Je pravda, že na burze fungují i neuvěřitelně jednoduché strategie, ale jen málokomu se podaří během krátké doby zbohatnout. Burza většinou tvrdě trestá naivní představy o rychlých a bezpracných ziscích.

Hartman také uvádí následující: „Obchodování na Forexu (Forex trading) je rizikový byznys a předtím, než začnete obchodovat, je třeba seznámit se se všemi jeho aspekty. To znamená, že před vlastním reálným tradingem s měnovými trhy (Forexem) je důležité získat co nejvíce informací o tom, co vše musí malý obchodník udělat pro očekávané zisky. Zisky na Forexu čekají pouze na připravené a trpělivé obchodníky. Na obchodování Forexu musíte mít disciplínu, kapitál a dostatek zkušeností.“²²

Obchodování na burze má však i jednu obrovskou výhodu, kterou lze těžko najít v jiném byznysu. Obchodování si lze zkusit nejdříve nanečisto – fiktivně koupit a prodat komodity či akcie, hodnoty vstupu i výstupu z pozic zanést do jednoduché tabulky určitého programu a vyhodnocovat je, jako by se jednalo o skutečné obchodování. S postupně nabývajícím zkušenostmi a v případě, osvědčí-li se naše metoda jako zisková, můžeme začít přemýšlet o skutečném obchodování a o založení kariéry burzovního obchodníka.

²¹ Srov. FOREX, *Jak zbohatnout a nekrást*, s. 15-19.

²² HARTMAN, O., *Jak se stát formovým obchodníkem*, s. 15.

5.3 Výhody Forexu

Pojem Forex nebo FX je zkratka pro devizovou burzu. Zbožím tohoto trhu jsou jednotlivé národní měny, jak jsme již uvedli výše. Cílem obchodování je směna jedné měny za druhou v očekávání, že ta nově nabytá poroste na své hodnotě, zatímco hodnota měny námi prodané bude klesat. Obchodování cizích měn může být báječný způsob, jak nechat své peníze pracovat pro nás. Že jde o rizikový byznys už víme, víme také, že je nutné před vlastním obchodováním získat o něm mnoho informací, neboť cesta k úspěchu si žádá kromě jiného vytrvalost, disciplínu a chuť stále se vzdělávat. Přesto má tento byznys nesporné výhody, kterými jsou:

„Je téměř pro každého. Začít můžete i s malým vstupním kapitálem, nepotřebujete žádný drahý software (dostanete zdarma od makléřů – brokerů).

Je flexibilní. Obchodujete tak, jak se vám to hodí. Trh je otevřený 24 hodin denně, 5 dní v týdnu.

Je bez poplatků. Neplatíte za otevření ani zavření obchodu.

Je akční - tj. vysoce likvidní. Jediným kliknutím koupíte nebo prodáte měnu podle vašeho přání, aniž byste „uvízli“ v obchodě.

Je uživatelsky přátelský. Na světě jsou dostupné stovky obchodních systémů, které si přizpůsobíte svým potřebám.

Je férový. Forex není závislý na čtvrtletních výkazech klasických akciových společností.

Je pouze o vás. Nepotřebujete žádné zaměstnance, nemáte žádné režijní náklady (kromě vašeho počítače).

Je finančně nenáročný. Obchodovat můžete třeba na malém účtu mini nebo mikro loty.

Je jednoduchý. Obchodování nemusí být vůbec složité, pokud se naučíte vybudovat obchodní plán a připravit si profitní strategii včetně jejího testování

Je trhem budoucnosti. Už dnes je forex největším a nejoblíbenějším finančním trhem na světě. Stále více lidí využívá jeho výhod.“²³

²³ HARTMAN, O., *Jak se stát formovým obchodníkem*, s. 15.

6 SVĚT TRADINGU

Lidé prováděli obchody již od pradávných časů.

„Můžete být svobodní jako ptáci, žít a pracovat, kde se vám bude líbit, odmítnout rutinu pravidly sešněrovaného života a nemít závazky vůči ostatním“.²⁴

Elder se zamýšlí, zda se lidé již obchodníky rodí nebo se jimi stávají? To není jednoduchá otázka. Je zde zapotřebí něčeho, čemu se říká nadání a stejně tak důležité je učení, obojího v různých poměrech pro různé lidi. Jeden extrém představují rození géniové, jež není třeba nic učit. Druhým extrémem jsou hazardéři a nechápavci, kterým pravděpodobně nepomohou ani kurzy. Ten zbytek všech ostatních je někde uprostřed křivky, s nadáním, ale potřebou vzdělání. Génieus knihu skoro vůbec nepotřebuje, protože má fantastický cit pro trh. A hazardér? Ten je příliš zaměstnán adrenalinem. Jak tedy uspět v obchodování?

„U tradingu je úplně jedno, kolik máte nyní peněz, jaké máte vzdělání a čím se živíte. Je jedno, jestli jste doktor, elektrikář nebo zdravotní sestra. Každý má šanci uspět.“²⁵

Úspěch žádá vytrvalost, ochotu a chuť se vzdělávat, je k němu potřeba i několika vrozených vlastností, bez kterých by se nemělo vůbec začínat. Patří sem disciplína, riskování, orientace v číslech, mysl (rozvíjení psychologických pravidel, které vás udrží v klidu uprostřed dění na trzích, mysl je vaše obchodní psychologie), metoda (systém analyzování cen, postup při hledání obchodů a umění dělat prvotní a konečná rozhodnutí) a majetek (finanční řízení neboli money management, které zahrnuje riskování pouze malé části obchodního kapitálu v jakémkoliv obchodu, majetek definuje zvládnutí svého obchodního kapitálu k dlouhodobému přežití a úspěchu). Psychologii, obchodní taktiky a money management jsou pak dovednosti, jež se dají naučit.²⁶

²⁴ ELDER, A., *Vstupte do mé obchodní místnosti*, s. 1.

²⁵ HARTMAN, O., *Jak se stát formovým obchodníkem*, s. 15.

²⁶ Srov. ELDER, A., *Vstupte do mé obchodní místnosti*, s. 11-13.

6.1 Trading je byznys

Na tradingu bývá přitažlivé kromě možnosti stát se finančně nezávislým i to, že odpadají klasické provozní starosti, které jsou ve většině jiných oborů. Když pomineme výhodu možnosti obchodovat z jakéhokoliv místa na světě, kde se nachází přístup k počítači a internetu, nečekají nás problémy se zaměstnanci, šéfy, nadbytečnými či nedostatečnými zásobami, konkurencí apod. Na burze většinou soupeříme spíše sami se sebou, se svou disciplínou a vůlí.

Trading je byznys jako každý jiný, tím však není řečeno, že je jednoduchý. Vaše peníze v něm pracují pro vás. Proto je jednou z nejdůležitějších oblastí celého tradingu vytvoření:

- obchodního plánu,
- vlastního obchodního systému,
- řízení peněz (money management).

Bez těchto dobře zvládnutých disciplín nemá obchodník téměř žádnou šanci na trhu uspět. Pojdme si tedy důležitost jednotlivých bodů na následujících řádcích alespoň stručně přiblížit.

6.1.1 Obchodní plán

Obchodní plán představuje seznam pravidel obchodního systému tradera a všech dalších pravidel souvisejících s vlastním obchodováním. Obchodní plán umožňuje zjistit, jaké oblasti trhu snižují ziskovost. Do jaké hloubky při jeho tvoření potenciální obchodník půjde, závisí jen na něm samotném.

„Do začátku běžného podnikání je dobré mít zpracovaný kvalitní plán. Stejně tak to platí i při obchodování s měnami na forexovém trhu. Pokud si v počátku obchodování vytvoříte dobrý trading plán, který pokryje všechny aspekty obchodování, ulehčí vám to

samotné obchodování a také usnadní najít oblasti, které bude pro větší úspěch nutné ještě zlepšit.“²⁷

Jak dále uvádí Grada Publishing, tradingový plán by měl například obsahovat následující:

- analýzu kritérií,
- strategii pro vstup do pozice - za jakých podmínek a jak budete vstupovat do trhu si určíte zpracováním plánu,
- strategii pro otevření pozice - je nejvíce důležitá, neboť se zaměřuje na zvládnání emocí potom, co vstoupíte na trh, příliš mnoho otevřených obchodů je náročnější na sledování, pozornost a hlavně money management,
- strategii Stop-loss - je důležitá pro ochranu zisků a kapitálu,
- strategii vybírání zisků - před vstupem na trh si musíte určit úroveň, ze které z něj budete se ziskem vystupovat,
- disciplínu - bez ní je tradingový plán zbytečný,
- ohrožení - vždy musíte vědět, jaká míra rizika je pro vás ještě přípustná,
- řízení peněz - je velmi důležité, zaměřuje se na to, jak ochraňujete a ovládáte obchodní kapitál.²⁸

I další autoři zmiňují důležitost obchodního plánu. Turek uvádí, že se bez něj neobejde nikdo, kdo obchodování na finančních a kapitálových trzích bere vážně. Je jedno, zda jde o začínajícího, pokročilého či profesionálního obchodníka, plán mu pomáhá určit si dlouhodobější cíle a soustředit se na ně, poskytuje potřebný nadhled nad aktuální situací na trhu a vede obchodníka k trpělivosti, dodržování disciplíny a kontrole jeho emocí během obchodování. Obchodní plán by měl obsahovat, co přesně se bude obchodovat, jaký instrument obchodník použije, za jakých podmínek otevře a zavře potenciální vybrané obchody apod.²⁹

²⁷ *Forex: Jak zbohatnout a nekrást*, s. 75.

²⁸ *Srov. Forex: Jak zbohatnout a nekrást*, s. 75-76.

²⁹ *Srov. TUREK, L., První kroky na burze*, s. 101.

Podle Dvořáka tvoří jednotlivé části obchodního plánu: vstup do trhu, výstup z trhu, testování a kontrola, money management, psychologie.³⁰

Na každý obchodní den je dobré se zvlášť připravit – prohlédnout a analyzovat trhy, vybrat příležitosti a připravit si přesný *denní obchodní plán*, tzn., co budeme přesně daný den sledovat a obchodovat, co očekáváme, jak se zachováme při neočekávaném scénáři vývoje apod. Je nutné ho přesně dodržovat vždy a za všech okolností, stává se našim rádcem. Vzniká na základě dlouhodobého zkoumání a analyzování grafů i obchodů. Tím obchodník získává výhodu znalosti obchodního systému, tedy i plné důvěry k němu.³¹

6.1.2 Vlastní obchodní systém

Zjednodušeně se dá říci, že obchodní systém je soubor nutných podmínek vedoucích k úspěšné sérii obchodů s cílem vytvořit zisk. Na internetu najdeme množství zdrojů, které nám budou nabízet systémy vedoucí k ziskům. My si však můžeme vytvořit svůj vlastní, což není zas tak složité, kritické je však dodržování předem daných pravidel. Disciplína je v tomto případě jedna z nejdůležitějších vlastností, kterou obchodník musí mít. Žádný systém nebude fungovat a generovat zisky, pokud nebudeme dodržovat nadefinovaná pravidla.

Cílem je :

- systém by měl umět co nejdříve identifikovat trend,
- systém by vás měl ochránit před krátkodobými fluktuacemi trhu.

Zakomponování obou cílů do jednoho obchodního systému vede k šanci stát se úspěšným obchodníkem. Oba cíle jsou však protichůdné, a proto to není vůbec jednoduché. Vytvořený systém je nutné otestovat. A jak otestovat jeho funkčnost – je využít software, který dokáže automaticky otestovat pravidla na historických datech, nebo si můžete ručně přehrávat minulá data. Až získáte důvěru ve funkčnost vašeho

³⁰ Srov. DVOŘÁK, R., *Trading strategie: Moderní styl obchodování na burze*, s. 61-62.

³¹ Srov. TUREK, L., *První kroky na burze*, s. 102.

systému, otestujte jej na demo účtu a to několik měsíců. Až vychytáte všechny chyby, můžete začít na reálném účtu.³²

6.1.3 Money management

O nezbytnosti obchodního plánu jsme se zmínili výše. Dodejme ještě, že v obchodním plánu je potřeba mít zahrnuta pravidla pro velikost pozic v jednotlivých obchodech, jejich kontrolu a pravidla rozložení pozic do různých trhů. Tato pravidla se dají shrnout do pojmu money management neboli řízení portfolia.

Tato část je jednou z nejdůležitějších a paradoxně nejvíce přehlížených oblastí při obchodování. Kvalitní řízení portfolia může z ne příliš kvalitního obchodního systému udělat ziskovou záležitost a naopak - nekvalitní management peněz může u perfektního systému vést až k úplné ztrátě kapitálu. Východiskem pro management peněz je, že obchodní systém je z dlouhodobého hlediska ziskový.³³

„Stále mějte na paměti, že cílem obchodování na Forexu je vydělávat peníze. Pokud nezískáte znalosti o řízení peněz, je jedno jak dobré máte obchodní strategie. V dlouhodobém horizontu dosáhnete úspěchu jen stěží.“³⁴

„Jednou z nejdůležitějších částí v tradingu obecně je právě money management. Na základě jednoduché matematiky a statistiky zjistíte, co je a co není bezpečné pro vaše obchodování. Kolik pravdy v sobě skrývá zvláště pro tradery známý slogan ještě známější písničky „Statistika nuda je, má však cenné údaje ...“ Je statisticky dokázáno, že ... pokud obchodujeme bez money managementu, tak hazardujeme se svými penězi.“³⁵

Mnoho obchodníků se nemůže dočkat, až se dostanou do obchodování bez ohledu na to, jakou velikost mají jejich účty. Kdo obchoduje bez money managementu, ve skutečnosti hazarduje, protože se vůbec nedívá na dlouhodobý návrat své investice. Lidé jezdí neustále do Las Vegas, největšího města státu Nevada v USA, známého

³² Srov. HARTMAN, O., *Jak se stát formovým obchodníkem*, s. 195-201.

³³ Srov. TUREK *První kroky na forexu*, s. 105.

³⁴ *Forex: Jak zbohatnout a nekrást*, s. 79.

³⁵ HARTMAN, O., *Jak se stát formovým obchodníkem*, s. 159.

jako světově proslulé centrum zábavy. Věří, že právě zde, v místě žijícím především nočním životem, hazardními hrami v obřích kasínech a tudíž i zločinností, vyhrají velký jackpot. A mnoho lidí opravdu vyhraje. Jak je tedy možné, že i když mnoho jednotlivců jackpot vyhraje, kasina pořád vydělávají peníze? Vydělají daleko víc peněz od lidí, kteří nevyhrávají. Kasina jsou jen velmi bohatí statistikové. Vědí, že nakonec to budou ony, kdo vydělá na rozdíl od hráčů peníze. I když ztratí peníze (statistikové či kasina), vědí přesně, jak mít pod kontrolou případné ztráty. Jestliže se naučíte, jak ovládat své ztráty, budete v ziscích.

Znalost řízení peněz ovlivňuje míru rizika při obchodování. Míru rizika ovlivňuje velikost a počet otevřených pozic. Jelikož se na trhu neustále vystavujeme finančnímu riziku, nesmíme nikdy zapomenout zadat u každého obchodu stop loss (ochrana proti růstu ztráty).

7 PSYCHOLOGIE OBCHODOVÁNÍ

Psychologie hraje v investování důležitou roli, ale mezi úspěšnými investičními profesionály prakticky nejsou žádní skuteční studovaní psychologové. Psychologie je však jedním z faktorů, které určují cíle investorů. Psychické dispozice určují, jak by měl investor zacházet se svými penězi takovým způsobem, aby se cítil spokojeně.³⁶

Mnoho zkušených obchodníků se shoduje v tom, že je to právě špatná psychologie při obchodování, co obchodníky odsuzuje k neúspěšnosti na trzích a způsobuje jim nejvíce ztrát. Pokud má obchodník ještě malé zkušenosti, jeho primárním cílem by měla být snaha co nejdříve dodržovat obchodní systém. Až po získání zkušeností (alespoň po roce intenzivního obchodování) a znalosti daného trhu se může pomalu pokoušet o kontrolované zásahy do systému

Víme, že psychologie je důležitá ve všech oblastech lidského života. Proto můžeme najít množství příkladů a přirovnání toho, co může špatná psychika člověku způsobit, byť je jinak špičkově připraven. Tři oblasti psychologie, které úzce souvisí s obchodováním jsou: psychika, prožívání a chování.

Psychika (mysl) je vybavena funkcemi, které umožňují plnit biologické cíle. Má dvě významné kategorie – vědomí a nevědomí. Lze ji definovat jako souhrn duševních dějů během celého lidského života, jde o schopnost člověka odrážet svými stavy okolní skutečnost.

Prožívání vnímáme jako sled uvědomovaných psychických zážitků duševního obsahu. Za tři hlavní složky prožívání se považují obecně rozum, cit a vůle, proto má každý psychický prožitek složku poznávací, citovou a motivační, jež probíhají při různých stupních jasnosti vědomí nebo bdělosti.

Chování vnímáme jako tělesnou aktivitu, kterou lze pozorovat či měřit (mimika, gestikulace, zvýšení krevního tlaku,...). Jde o souhrn vnějších projevů, činností jednání a reakcí organismu. Volní chování (úmyslné, záměrné), jež vede k určitému jednání a aktivitě, je řízeno vědomým záměrem. U mimovolního (bezděčné) jde o nepodmíněné reflexy nebo vrozené automatismy.

Kosmonauti chystající se do vesmíru se dlouho dopředu učí na jednotlivé fáze letu, tisíckrát simulují jednu situaci, připravují se na různé možnosti, musí být připraveni na

³⁶ Srov. KOHOUT, P., *Investiční strategie pro třetí tisíciletí*, s. 47.

každou alternativu, jež může nastat v průběhu letu. Taktéž vrcholoví sportovci trénují roky denně, aby mohli reprezentovat svou zemi například na olympiádě. Pokud budou v daný okamžik připraveni 100% fyzicky, ale nebudou připraveni psychicky, znamená to zcela jistě jejich zbytečnou snahu a prohru. A stejné je to s tradingem.

„NAUČ SE POZNAT SEBE SAMOTNĚHO, SVOJI PSYCHIKU, SVÉ MYŠLENÍ, SVÉ REAKCE, POZORUJ SVÉ PROŽITKY, CITOVÉ A ROZUMOVÉ. ZKOUMEJ SVOJI VŮLI. UVĚDOMUJ SI SVÉ CHOVÁNÍ.“³⁷

Schopnost být stále konzistentní, nepanikařit a nepropadat skepsi v době, kdy se příliš nedaří (a takové období zažívají často i ti nejlepší obchodníci světa), se nazývá *disciplína, sebekázeň a schopnost vyrovnávat se se ztrátami*.

To je základ pro vybudování dobré výchozí pozice při obchodování a klíčem k bohatství.

³⁷ HARTMAN, O., *Jak se stát formovým obchodníkem*, s. 171.

8 FUNDAMENTÁLNÍ ANALÝZA

Fundamentální analýza je velmi složitá a zdlouhavá. Zabývá se širokou škálou různých ukazatelů z oblasti makroekonomie. Jestli-že ji chceme použít a dívat se na trh její pomocí, musíme sledovat ekonomické, hospodářské, sociální, politické a spotřebitelské aspekty (patří sem hrubý domácí produkt, monetární politika, fiskální politika, inflace), úrokové sazby apod. Jednoduše řečeno - pro obchodování na trhu forex hledáme silnou ekonomiku s dobrým postavením, protože tím musí být silná i její měna. To znamená, že jí budou věřit a více využívat také ostatní země. Obchodníci většinou využívají informace získané z analytických recenzí, jde o sledování odborné literatury, jako jsou časopisy, noviny a finanční weby, které se minimálně měsíčně aktualizují.

Mezi ekonomické ukazatele patří hrubý národní produkt a hrubý domácí produkt dané země, kterou sledujeme. Spotřební výdaje ovlivňují příjmy spotřebitele, které jsou důležité pro oběh peněz a udržování chodu ekonomiky na rozdíl od jejich šetření, které je ovlivněno psychikou a strachem, co přijde. Průmyslová výroba se skládá z celkové velikosti výroby národních podniků veřejných služeb, továren a dolů. Toto je důležitý ukazatel (díky němu vidíme sílu ekonomiky a tím i její měny), který obchodníci využívají. Dále by nás měly zajímat výsledky z využití kapacity, podnikové objednávky, objednávky zboží dlouhodobé spotřeby, podnikové zásoby, data ze stavebnictví, inflační údaje, index výrobních cen, index spotřebitelských cen, komoditní index, bilance obchodu se zbožím, pracovní ukazatele, index mzdových nákladů, maloobchodní tržby, index prodeje motorových vozidel, úrokové sazby a vliv politických krizí, jak uvádí Turek.³⁸ Fundamentální analýza se používá hlavně pro určení dlouhodobého vývoje trhu.

³⁸ Srov. TUREK, L., *Manuál forexového obchodníka*, s. 34-48.

9 TECHNICKÁ ANALÝZA

Technická analýza vychází ze studování pohybu cen. Sledujeme historii pohybu ceny v grafu a na tomto základě se snažíme předpovědět budoucí vývoj ceny. Hlavním důvodem tohoto sledování je lidské jednání, které tuto cenu vlastně tvoří. Většina obchodníků sleduje grafy minulosti, snaží se pochopit, co tuto cenu utvořilo, kam se vyvíjela dál a tyto informace pak dále využívají při obchodování. Tím, že si myslí, že se tato situace bude opakovat (historie se opakuje), zadávají své příkazy k prodeji či koupi, tvoří tím nabídku a poptávku a vytváří cenu. Čím jednodušší analýza se naskytne, je velmi pravděpodobné její použití i u ostatních obchodníků a tím i její stabilita a vyplnění.

Existuje pár rčení a vlastností, které ji dělí na silné a slabé stránky:

Silné stránky:

- vychází z ceny - říká se: „Technický obchodník zná cenu všeho, ale nezná hodnotu ničeho.“,
- síla nabídky a poptávky: současné využití open, high, low a close ceny odráží sílu nabídky a poptávky,
- identifikace supportů a rezistencí: jednoduchá analýza grafu odhalí tyto důležité hranice. Jedná se o místa, kde se cena již několikrát v minulosti zastavila a změnila směr,
- načasování vstupů do obchodů: načasování hraje významnou roli. Může rozhodovat o tom, zda obchod bude ziskový nebo ztrátový.

Slabé stránky:

- subjektivní posouzení: často dochází k tomu, že dva techničtí obchodníci se podívají na stejný graf a nakreslí dva různé scénáře budoucího pohybu,
- zpožděné reakce: v době, kdy je identifikován trend, většinou již významná část jeho pohybu proběhla.³⁹

³⁹ Wwww.forex-zone.cz: FX učitel. Forex-zone [online]. [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: <http://www.forex-zone.cz/p/technicka-analyza>

Z vlastní zkušenosti vím, že technická analýza obecně funguje, protože ji využívá velké množství obchodníků. Při používání technické analýzy sledujeme pohyb kurzu na cenovém grafu. Z grafu pak „čteme“ jeho vlastnosti, sledujeme jeho tvar, který tvoří různé formace, trendy, otevírací a uzavírací ceny, používáme na něm různé technické indikátory, průměry atd. Já se vám pokusím ukázat a vysvětlit ty nezákladnější, nejjednodušší a nejpoužívanější grafy, jejichž pochopení a umění je používat vám zaručí řekněme polovinu úspěchu. Pojdme na to.

9.1 Typy grafů

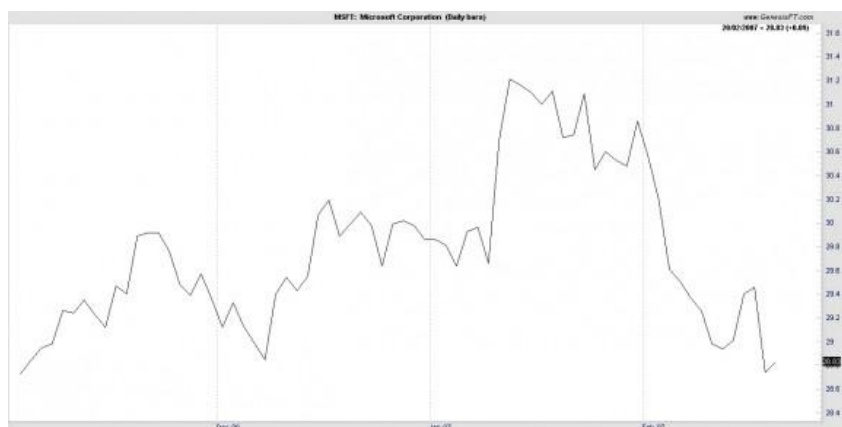
Graf poskytuje přehled o vývoji ceny v určitém časovém horizontu. Časový horizont je znázorněn na horizontální ose, oproti tomu na ose vertikální je zachycena cena. Zanesením pohybu ceny v určitém čase do těchto os vzniká ucelený obrázek o historickém vývoji této ceny. Pro obchodníky se díky této vlastnosti stává klíčovým ukazatelem pro jeho obchod.

Nejrozšířenější typy grafů:

- čárový,
- čárkový,
- svíčkový.

9.1.1 Čárový graf

Graf č. 3: čárový graf

Zdroj: www.czechwealth.cz

Čárový graf se soustřeďuje pouze na ukazatele Close, nebo-li závěrečnou cenu. Spojením close v časovém horizontu vznikne souvislá čára, která ukazuje právě vývoj pohybu závěrečných cen.

Tento graf je mnohdy používán pro svou ne příliš náročnou vizuální stránku a snadnou orientaci v trendu. Naproti tomu jsme ochuzeni o podrobnější informace ohledně Open, High a Low, tudíž nevíme skoro nic, co se na trhu děje.

9.1.2 Čárkový graf

Graf č. 4: čárkový graf

Zdroj: www.forex-knowhow.cz

Někdy je označován také jako sloupcový. Jak již název tohoto grafu napovídá, jedná se o jakési množství čárek, které znázorňují nabídku a poptávku. Čárky jsou zachyceny svisle k ose X. Díky čtyřem ukazatelům, ze kterých se každá čárka skládá, se tento typ grafu řadí k nejvíce používaným a oblíbeným mezi obchodníky. Těmito ukazateli jsou: High, Close, Open a Low.

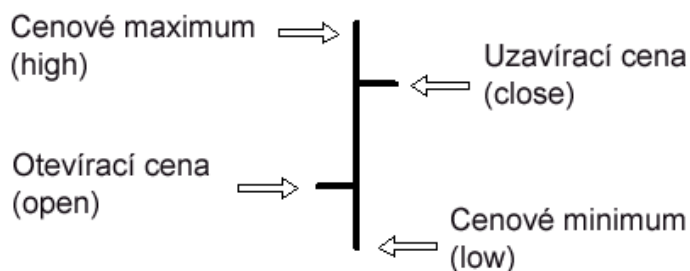
High: jedná se o horní bod čárky, která udává nejvyšší cenu, za kterou obchodníci daný den obchodovali.

Low: opak High a tedy nejnižší bod čárky je ukazatel, který zachycuje nejnižší možnou cenu, za kterou bylo ten den obchodováno.

Open: neboli otevírací cena (tedy cena prodeje a nákupu na začátku dne) je kolmá krátká čárka nacházející se vlevo od naší svislé "hlavní" čárky.

Close: ukazatel konečné ceny obchodního dne. Opět kolmá krátká čárka, nacházející se tentokrát vpravo od svislé "hlavní" čárky.

Obrázek č. 1: popis čárky grafu

Zdroj: www.financnik.cz

Každá čárka znázorňuje pohyb za daný časový rámec. Tyto rámce mohou být od jedné minuty až po měsíční.

9.1.3 Svíčkový graf

Graf č. 5: svíčkový graf

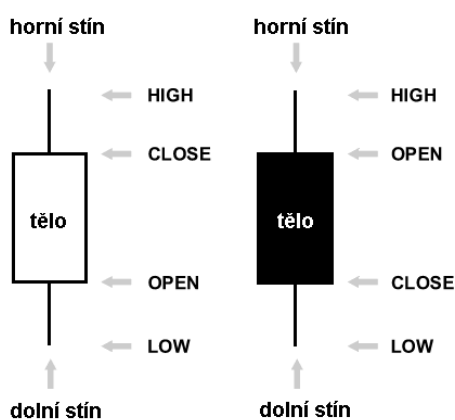

Zdroj: www.finance.cz

Tento typ grafu se skládá ze "svíček", které zobrazují podrobné informace o psychologii účastníků obchodu. Svíčka se skládá z vrchního stínu, těla a spodního

stínu, dále nám již ze známých ukazatelů high, close, open a low. Vrchní stín zobrazuje rozdíl mezi cenou high a close, tělo svíčky rozdíl mezi cenou close a open, spodní stín pak rozdíl mezi open a low. Na svíčkách je dobré, že jsou jednoduše čitelné, protože světlé svíčky znamenají růst ceny, tedy je můžeme nazvat býčí a tmavé svíčky znamenají pokles ceny, takže jsou medvědí. Takto na první pohled krásně vidíme, jak se cena pohybuje, nemusíme ji tudíž moc studovat jako například u čárkového grafu. Svíčky mají stejné časové rámce jako u čárkového grafu.

Obrázek č.2: popis svíčky

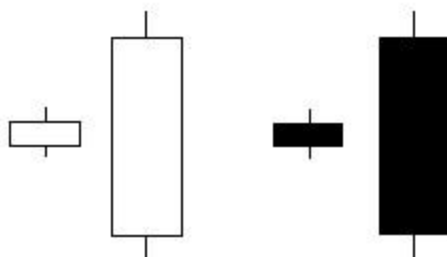
Zdroj: www.forex-zone.cz

Svíčky nám mohou prozradit další informace o tom, co se na trhu děje, pomocí svých tvarů těla a stínů. Řeknou nám, kdo měl v danou dobu větší sílu, zda kupující nebo prodávající apod. Teď si ukážeme pár základních formací svíček.

Long and short white line (dlouhá bílá čára) a Long and short black line (dlouhá černá čára).

Toto jsou klasické formace, které nám ukazují, jaký je právě trend. Otevírací a uzavírací cena je daleko od sebe a stíny jsou minimální. Bílá svíčka je býčí trh, to znamená, že kupující byli mnohem silnější než prodávající. Černá svíčka je medvědí trh a zde byli silnější zase prodávající nad kupujícími. U long line je jasné, že jedna strana měla velkou převahu nad druhou a short line ukazuje, že strany byly vyrovnané.

Obrázek č.3: svíčky

Zdroj: www.forex-zone.cz

Humer (kladivo) a Hanging man (visící muž)

Tyto formace vznikají po končících rostoucích nebo klesajících trendech. Upozorňují nás na vznik nového trendu. Stín svíčky by měl být od těla dolů a měl by být minimálně dvakrát delší než tělo svíčky.

Obrázek č.4: Humer a hanging svíčky

Zdroj: www.forex-zone.cz

Doji svíčky

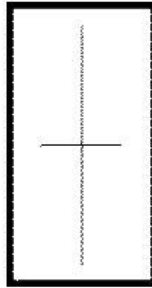
Jsou velmi jednoduché na rozpoznání. Vyznačují se tím, že nemají žádné nebo téměř žádné tělo, ale dlouhé stíny. To znamená, že otevírací a uzavírací cena byla totožná. Jinými slovy, na trhu vládne nerozhodnost mezi kupujícími a prodávajícími. Všeobecně to znamená změnu trendu, protože se nejvíce objevují vždy na vrcholech nebo minimech trendů. Stačí si pak počkat na potvrzení obratu a můžeme obchodovat. Doji svíčky máme tři základní druhy:

- Long-leggend doji,
- Dragon-fly doji,
- Gravestone doji.

Long-leggend doji

(dlouhonohá doji). Má dlouhé stíny na obě strany a vstupní a uzavírací cenu na stejné úrovni. Nerozhodný trh.

Obrázek č.5: Long-leggend doji

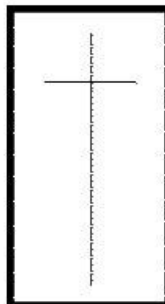

Zdroj: www.fxstreet.cz

Dragon-fly doji

(dračí let doji). Nám naznačuje otočení trendu. Má téměř stejné vlastnosti a ukazuje, že se bude jednat o býčí trh.

Obrázek č.6: Dragon-fly doji

Zdroj: www.fxstreet.cz

Gravestone doji

(náhrobní kámen). Upozorňuje zase na otočení trendu, ale tentokrát se bude jednat o medvědí trh. Dlouhý stín a žádné tělo.

Obrázek č. 7: Gravestone doji

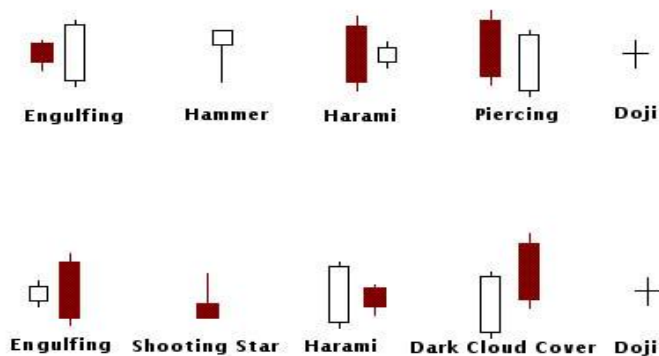

Zdroj: www.fxstreet.cz

Dále je ještě spousta býčích a medvědíh formací, ale ty už jsou o něco složitější. Myslím, že toto jsou základní stavební kameny a zároveň jednoduché na rozpoznání.

Malá ukázka svíčkových formací.

Obrázek č. 8: svíčkové formace

Zdroj: www.forex-zone.cz

9.2 Trend

„Trend is my friend“ neboli česky Trend je můj přítel. Toto rčení je známé u většiny obchodníků po celém světě. Trend je velmi důležitou součástí technické analýzy, která

se zabývá pohybem ceny. Tyto pohyby jsou zachyceny v grafech, které zobrazují její historický vývoj.

Rozlišují se:

- rostoucí,
- klesající.

Rostoucím trendem se myslí ten, u kterého se cena pohybuje nahoru. Tento trend se nazývá také býčí trh (bull). V technické analýze se pro rostoucí trend používá pojem Uptrend.

Graf č.6: rostoucí trend

Zdroj: www.Czechwealth.cz

Klesajícím trendem se rozumí takový trend, jehož cena jde dolů. Je znám také pod pojmem medvědí trh (bear) neboli Downtrend, který se používá v technické analýze.

Graf č.7: klesající trend

Zdroj: www.Czechwealth.cz

Typy trendů:

- hlavní (dlouhodobý, trvá v průměru rok),
- vedlejší (krátkodobý a objevuje se v hlavním trendu).

Graf č.8: sekundární trend

Zdroj: www.media.investicniweb.cz

Závěrem ohledně uvedení trendů lze říci, že jsme si popsali a ukázali základní formace, které nám mohou hodně pomoci při obchodování. Základem úspěchu je odhalení aktuálního trendu - máme na výběr, zda ho začneme obchodovat, nebo počkáme, dokud neskončí a začne nový. Je to jedna z nejjednodušších formací trhu. Může trvat různě dlouho, takže je použitelný jak pro krátkodobé obchodníky, tak i pro ty dlouhodobé. Ještě se k nim vrátíme v technických indikátorech.

9.3 Supporty a resistance

Můžeme je nazvat jako cenové hranice, česky hladiny podpory odporu. Tyto pojmy můžeme přidat k nejrozšířenějším a řadí se mezi nejpoužívanější nástroje technické analýzy.

Na následujícím obrázku můžeme vidět, jak se trh pohybuje směrem nahoru a pak zase dolů (volatilita trhu). Úroveň, kde cena dosáhla nejvyšší hranice, se nazývá resistance, oproti tomu místo, kde cena dosáhla nejnižší hranice, se nazývá support.

Tím, jak se trh pohybuje, se tyto hranice stále mění. Obecně můžeme říci, že každý obchodník je čte podle sebe.

Jak uvádí Ondřej Hartman: „Linie supportu a rezistence se projevují jako hranice cenových formací. Jsou to jednotlivé úrovně, kde se ceny zastavují v pohybu dolů či vzhůru.“⁴⁰

Resistance

Jak již bylo řečeno výše, je to linie nejvyšší ceny, přes kterou se cena za určité období nedostala v rostoucím trendu. Na této cenové úrovni je nabídka v takové výši, že se přes ni cena nedostane a někdy se dokonce odrazí dolů.

Support

Je linie nejnižší ceny, pod kterou cena za určité období neklesla v klesajícím trendu. V této linii je cena poptávky tak silná, že cenu zastaví a někdy i otočí.

Graf č.9: supporty a rezistence

Zdroj: www.forextheory.com

Tyto úrovně nám pomáhají odhadovat blížící se obraty sledované ceny. Můžeme je využívat k umístování stop lossů a nastavení výstupů z obchodu.

⁴⁰ HARTMAN, O., *Jak se stát formovým obchodníkem*, s. 69.

9.4 Objem obchodů

Samotný objem obchodů nám toho moc neřekne. Pouze nám ukazuje, kolik kontraktů nebo akcií bylo zobchodováno v danou dobu. Ukazuje sílu cenových pohybů, nárůst nebo pokles u daného aktiva. Pokud ho spojíme s cenovým grafem, může nám hodně pomoci v určitých chvílích. Většinou to znamená, že nám prozradí změnu trendu dříve, než k ní ve skutečnosti dojde a spousta technických obchodníků tomu věří.

Objemy obchodů jsou velmi pěkně popsány v knize J. Murphyho *Technical Analysis of the Financial Markets*.

Dále si na grafických formacích vždy vysvětlíme a ukážeme, jakým způsobem by to mělo probíhat.

9.5 Cenové formace

9.5.1 Vrchol a dno

Nejzákladnější a nejvíce se opakující formace jsou vrchol (top) a dno (bottom). Vznikají téměř neustále, jsou krátkodobé a dá se říct, že jsou nevyužitelné. Jediné, kdy nám mohou pomoci, je, když se objeví po dlouhodobém trendu. Ukončí ho a otočí.

Graf č. 10: vrchol a dno

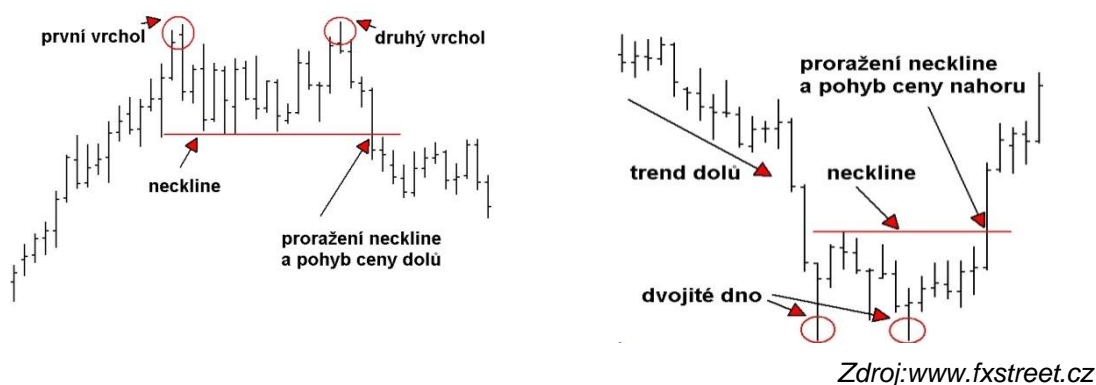
Zdroj: www.financnik.cz

9.5.2 Dvojitý vrchol a dvojité dno

Tyto formace řadíme mezi důležité a krátkodobé, protože jsou poměrně spolehlivé a oproti jednoduchým formacím méně opakované. Vrcholy jsou na stejné úrovni a vytváří takovou hranici, přes kterou nemají kupující či prodávající sílu se prorazit. U dvojitého vrcholu (double top) by měl druhý vrchol obsahovat méně obchodů než ten první, u dvojitého dna (double bottom) zase naopak, druhý vrchol by měl obsahovat více obchodů než ten první.

Někteří obchodníci ještě používají tzv. neckline (viz. obrázek) - takové potvrzení správnosti odhadu, a když se graf vyvíjí správným směrem, teprve zadají daný příkaz.

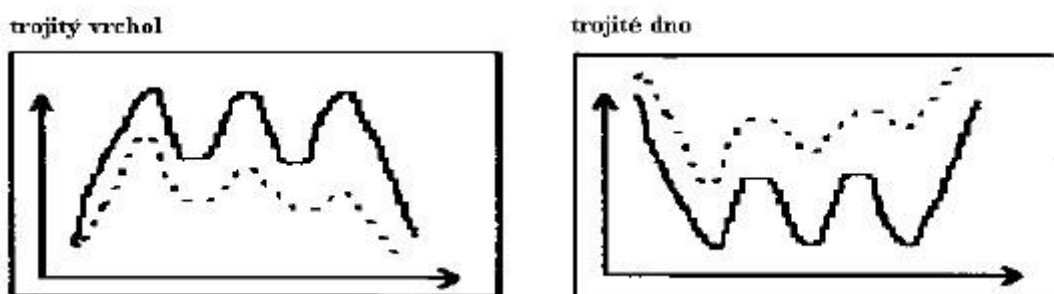
Obrázek č.9: dvojitý vrchol a dvojité dno

9.5.3 Trojitý vrchol a trojité dno

Rozpoznání trojitého vrcholu (triple top) a trojitého dna (triple bottom) je složité, protože jsou hodně podobné dvojitým formacím a ještě je můžeme zaměnit s formací hlava a ramena. Tyto formace se objevují mnohem méně než dvojité formace a dá se říci, že se řídí stejnými pravidly jako ony.

Obrázek č. 10: trojitý vrchol a trojité dno

Zdroj: www.miras.cz

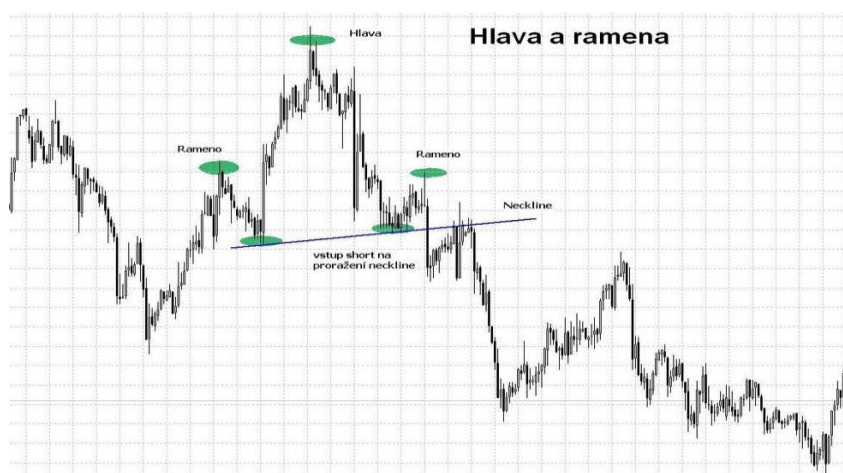
Jednoduše řečeno - po zobrazení a rozpoznání těchto formací od jednoduchého až po trojitý vrchol nebo dno se trh nejspíše vydá opačným směrem, než byly dané vrcholy.

9.5.4 Hlava a ramena

Tato formace se řadí mezi nejspolehlivější, i když její rozpoznání může být někdy velice těžké. Jde o kombinace vrcholu a dna několikrát se opakujících v různých velikostech. Musejí být dva menší vrcholy na stranách a jeden hlavní vrchol uprostřed. Někdy však jejich vzhled nemusí být příliš přesný. Po zobrazení této formace se dá očekávat zase změna trendu stejně jako u předchozích grafů.

Samozřejmě, že tato formace vniká i převrácená, jde o přesný opak. Je vzhůru nohama.

Graf č. 11: hlava a ramena

Zdroj: www.fxstreet.cz

9.5.5 Trojúhelník

Trojúhelníky můžeme rozdělit na více formací. První je symetrický trojúhelník (symmetrical triangles), dále máme vzestupný trojúhelník (ascending triangles) a sestupný trojúhelník (descending triangles).

Symetrický trojúhelník vzniká, když cena kolísá nahoru a dolů, postupně se zmenšuje a směřuje do jednoho bodu. Objemy obchodů by přitom měly klesat. Až cena dojde do konečného bodu, tak najednou cena prorazí tuto formaci a všichni obchodníci se připojí a začnou tlačit cenu daným směrem. Tato formace vzniká poměrně často a řadí se mezi spolehlivé. Rada z vlastní zkušenosti, jak si nenechat ujít bod zvratu, je zadat si dva čekající pokyny pro nákup i prodej poblíž hranic trojúhelníku - ať se cena vydá kamkoliv, jsme ve hře.

Obrázek č. 11: trojúhelník

Zdroj: www.forex-zone.cz

Vzestupný trojúhelník poznáme na grafu tak, když jsou High ceny v jedné linii a Low ceny se k ní postupně přibližují (rostou). V této formaci poptávka roste.

Sestupný trojúhelník je opakem vzestupného trojúhelníku. Low ceny jsou v jedné linii a High ceny se k ní postupně přibližují, až ji nakonec prorazí. V této formaci nabídka roste.

Vzestupné a sestupné trojúhelníky prozrazují, že objemy obchodů stoupají, nebo klesají. Tyto formace jsou oblíbené u krátkodobých obchodníků, protože nabízejí velký zisk a jsou docela jisté. Opět z vlastní zkušenosti vím, že je lepší si nastavit pokyny pro nákup i prodej, protože ne vždy to dopadne tak, jak očekáváme a hranice může být opravdu silná až tak, že nakonec dojde ke vzniku opačného trendu.

Graf č. 12: vzestupné a sestupné trojúhelníky

Zdroj: www.xtb.cz

9.5.6 Klíny

Klíny (wedges) ukazují konec neboli otočení trendu, který se právě tvoří. Klíny vypadají podobně jako trojúhelníky, ale tak, že používáme také dvě čáry, které dáváme kolem High a Low cen. Tyto formace jsou dlouhodobé. Klíny rozdělujeme na rostoucí a klesající. Liší se sklonem formace.

U rostoucího klínu očekáváme při průtnutí spodní hranice začátek klesajícího trendu. Klesající klín je opak rostoucího, při průtnutí horní hranice by měl přijít rostoucí trend.

Graf č. 13: klíny

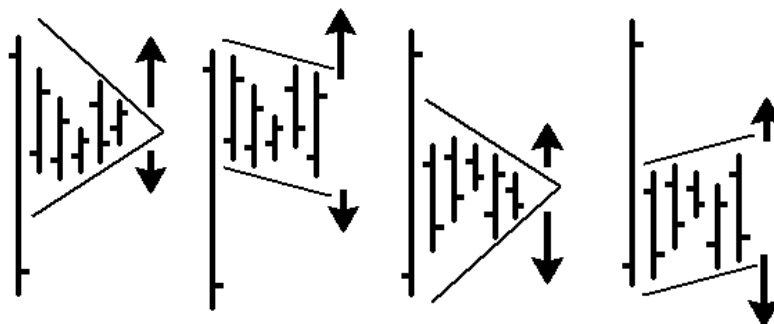

Zdroj: www.marketiva.cz

9.5.7 Vlajka

Vlajka (flag) vzniká v trendu a má opačný směr než hlavní trend. Je poměrně jednoduchá na odhalení a použití. V rostoucím trendu poznáme vlajku tak, že vznikne krátká klesající formace. Stačí, když si v grafu spojíme High ceny jednou přímkou a Low ceny druhou přímkou. Jakmile cena prorazí přímkou High cen, formace je ukončena. V klesajícím trendu je tomu zase naopak, vznikne krátká stoupající formace. Spojíme přímkami High a Low ceny a jakmile cena prorazí přímkou Low ceny, formace je u konce a pokračuje předchozí trend.

Obrázek č. 12: vlajky

Zdroj: www.iq-trade.com

9.6 Technické indikátory

Jak již napovídá slovo indikátory, jedná se o jakési matematické ukazatele, které nám pomáhají předpovídat budoucí vývoj a směr ceny. Někdy bývají přesnější než cenové formace, jediný problém je v tom, že když jich použijeme víc, tak se většinou navzájem popírají. Další věc je, že každý indikátor slouží a dá se využít na něco jiného. Například jeden můžeme využít, když je trh v trendu, druhý naopak, když zrovna trend není. Jiný nás varuje na bod zvratu apod. Indikátory můžeme rozdělit na předstihové a opožděné. Téměř jako vše ostatní v technické analýze, všechny indikátory fungují na základě ceny, ale z minulosti, což znamená, že mohou mít pravdu i nemusí. To je důležité si pamatovat. Každý indikátor má své plusy a mínusy na každém trhu, proto je dobré si vyzkoušet, který se hodí, nebo spíše vyhodnocuje daný trh nejlépe. Samozřejmě jen

z našeho pohledu, protože každému obchodníkovi vyhovuje zcela něco jiného a jinak ukázaného. Mezi hlavní či nejvíce známé a používané indikátory bych zařadil následující:

Zpožděné:

- klouzavé průměry,
- oscilátory.

Předstihové:

- pivot points.

9.6.1 Zpožděné indikátory

9.6.1.1 Klouzavé průměry

Jsou asi nejvíce používané nástroje v technické analýze a fungují na principu výpočtu průměrné ceny obchodovaného měnového páru za určitou dobu. Pro jejich výpočet si můžeme nastavit pro nás důležitá sledovaná data, jako jsou ceny open, high, low a close. Hlavní výhodou je vyrušení prudkých výkyvů kurzu a vystižení trendu, ale musíme počítat s jeho opožděnými vypovídajícími schopnostmi. Co to znamená v praxi - pokud se cena protne se svým klouzavým průměrem, je to signál k obchodu.

Existuje mnoho druhů klouzavých průměrů, z nichž nejoblíbenější jsou:

- jednoduchý klouzavý průměr,
- exponenciální klouzavý průměr.

Jednoduchý klouzavý průměr

Je nejjednodušší a mezi nováčky nejvíce používaný. Jeho velikost se odvíjí od dvou základních parametrů. Jsou to hodnoty, se kterými počítáme a časové období. Většinou se vypočítává z uzavírací ceny.

„Pokud cena protne klouzavý průměr směrem dolů, je toto považováno za signál k prodeji (short). Naopak pokud cena protne klouzavý průměr směrem nahoru, je toto považováno za signál k nákupu (long).“⁴¹

Graf č. 14: jednoduchý klouzavý průměr

Zdroj: www.financnik.cz

Exponenciální klouzavý průměr

Liší se od jednoduchého klouzavého průměru tím, že nejvíce jsou využity současné informace (do 5 dnů) a to je jeho hlavní výhoda. Čím víc jsou informace starší, tím jejich využití klesá. Při nastavení kratšího období je tento indikátor citlivější na změny ceny a tím nás varuje dříve na nový trend. Výpočet je o něco složitější, ale použití je stejné jako u jednoduchého klouzavého průměru. Je přesnější.

Graf č. 15: exponenciální klouzavý průměr

Zdroj: www.patria.cz

⁴¹ HARTMAN, O., *Jak se stát formovým obchodníkem*, s. 87.

9.6.1.2 Oscilátory

Řadí se také mezi zpožděné indikátory, tudíž zase vycházejí z minulosti. Mám-li se vyjádřit nejsrozumitelněji, řekněme, že to je dýchání trhu. Využívá přeprdej a překup a porovnává jejich ceny. Mezi nejpůlárnější bych zařadil oscilátor RSI index relativní síly. Objasnit, jak funguje, by nám zabralo delší dobu, prostudování informací tedy ponechme na každém zvlášť.

Graf č. 16: oscilátor

Zdroj: www.patria.cz

9.6.2 Předstihové indikátory

9.6.2.1 Pivot points

Pivot points - česky body otočení, nebo také pivoty. Jde o predikující indikátory, jež nám ukazují, co by mohlo být. Naznačují, kde nejspíše dojde k bodu otočení. Jsou velmi oblíbené u těch, co trh tvoří a u profesionálních obchodníků. Většina obchodních softwaru obsahuje už naprogramované pivoty na různé hladiny, jako jsou první a druhá rezistenci i support a nejdůležitější bod otočení. Bohužel většina začátečníků o těchto indikátorech neví, nebo je neumí využívat, což je škoda. Zbytečně rychle přijdou o svůj kapitál a možná ztratí i chuť obchodovat.

Graf č. 17: pivot points

Zdroj: <http://img.ibtimes.com>

9.7 Divergence

Divergenci bych zařadil pravděpodobně na první místo používání, protože je to jeden z nejsilnějších signálů. Je jedno, o jaký jde trh, indikátor nebo formaci. Divergence nám ukazuje chování ceny a trhu. Říká, co se děje v pozadí trhu, což je mnohem důležitější, než vidíme na obrazovce před sebou. Jakmile se cena začne rozcházet s trhem, je jasné, že se daný trend otočí. V momentě, kdy toto zjistíme, stačí si už jen pohlídat další ukazatele, kdy k tomuto otočení pravděpodobně dojde, ale my víme, že k tomu dojde a to je nejdůležitější. Největší problém je ve správném nastavení délky indikátoru, aby vystihoval dýchání trhu, neboli ukazoval nám jeho periody. Nejjednodušší je podívat se, jak často se perioda opakuje a pak nastavit indikátor na poloviční dobu dané periody. Pak už jde jen o to upravovat si to podle sebe. Já jsem si například otevřel jeden indikátor třikrát pod sebe a na každém jsem nastavil jiný časový údaj. Potom jsem sledoval cenu a všechny tři křivky a hledal jsem, která z nich nejvíce ukazuje, či spíše upozorňuje na to, že se bude něco dít. Když si to vyzkoušíte, určitě najdete i svůj indikátor, který vám bude vyhovovat a nastavíte si ho tak, aby fungoval.

Graf č. 18: divergence

Zdroj: www.mymarketiva.com

Praktická část

10 POUŽITÍ TECHNICKÉ ANALÝZY V PRAXI

Po teoretické výuce už víme, co a jak má vypadat, na co si dát pozor, tak to konečně pojdme vše zkusit. Budu obchodovat živě v reálném čase, vždy si ukážeme graf, pokusím se odhadnout, kam se asi vydá pomocí jeho formace nebo využití indikátoru a zadám příkaz k obchodu. Po nějaké době se podíváme, jak to dopadlo.

K obchodování jsem si zvolil program XTB-Trader, kde mám založený demo účet od společnosti XTB brokers. Velikost mého účtu pro začátek obchodování tvoří doporučená částka 200 000 Kč. Dodržím money management a budu nanejvýše riskovat 3% z velikosti mého účtu. Pro větší jistotu a ochranu použiji čekající pokyny k zastavení ztráty (stop loss) nebo k realizaci zisku. Na těchto pokynech si nastavím maximální ztrátu, kterou jsem ochoten zaplatit, pokud se trh vydá jiným směrem, než jsem předpokládal. Když se do trhu trefím, budu postupně posouvat hranici stop loss až na samý vrchol.

Maximální délka trvání jednoho obchodu potrvá jeden den. Obchodování se uskuteční na čtyřech trzích. Půjde o nejvíce obchodované měnové páry EURUSD, dále GBPUSD, USDCHF a nakonec USDJPY. Velikost mých obchodů nepřesáhne dva loty.

Na závěr bych chtěl ještě říci, že ukázky obchodování mohou být zkresleny různými faktory. Mezi ně třeba můžeme zařadit emoce, instinkt apod. Myslím, že to vše k obchodování patří, protože pokud bychom to nechali čistě na počítači a pomocných programech, tak by nám mohl v některých situacích pomoci, nebo nás také připravit o pěkně velký zisk. Jsou určitá pravidla, která by se měla dodržovat, ale nikde není řečeno, že je nemůžeme upravit nebo porušit. Obchodů proběhlo několik desítek, z nichž jsem vybral nejvhodnější příklady pro názornou ukázkou a popis.

10.1 Obchodování měnového páru EURUSD

Eurodolarový pár patří na první místo v množství burzovních a spekulativních obchodů na světě. Jedná se o nejlíkvidnější trh. Jeho volatilita je velmi velká, a tak je zde

nejvyšší pravděpodobnost na vytvoření cenových formací, šance využití různých indikátorů nebo možná i správné tipnutí budoucího vývoje ceny.

Na následujícím obrázku můžeme vidět hned několik ukazatelů či náznaků na budoucí vývoj. Tento snímek je z pohledu patnáctiminutového grafu, ale když jsem se na něj díval z delšího časového horizontu (hodinového nebo denního pohledu), byla vidět jasná formace hlava a ramena. Aktuální cena na obrázku právě končila formaci, to je signál ke klesajícímu trendu. Dále na viditelnou formaci se dá nahlížet jako na formaci dvojitý vrchol, po kterém většinou následuje pokles ceny. V obrázku je právě vidět použití indikátoru, který zobrazuje objem obchodů. Ten nám ukazuje postupný nárůst a následně velký skok v objemech a pokles aktuální ceny. Toto je další náznak na otočení ceny. Dá se na to pohlížet i jako na divergenci, protože cena klesá a objemy obchodů rostou. A závěrem - předposlední svíčka má hodně velký horní stín, který naznačuje opět otočení trhu.

Graf č. 19: 1.část obchodování na EURUSD

Zdroj: XTB-Trader

Po vyhodnocení všech těchto náznaků jsem dospěl k závěru, že s největší pravděpodobností se bude opravdu jednat o změnu trendu a cena půjde dolů. Zadal jsem tedy příkaz k prodeji a doufal jsem ve správnost svého rozhodnutí. První obchod jsem zadal na ceně 1.3231, kdy jsem očekával zmíněný pokles, ale nestalo se tak a cena šla ještě nahoru. Potom se objevila na grafu již výše zmíněná svíčka a po ní hned následovala sice malá, ale prodejní svíčka. Zadal jsem znovu prodejní příkaz za cenu 1.3246. Teď už jsem jen čekal, co bude.

Tady už vidíme výsledek...

Graf č.20: 2.část obchodování na EURUSD

Zdroj: XTB-Trader

Odhad byl nakonec správný. Pomocí technických ukazatelů a jejich vzájemnému potvrzení jsem byl schopen správně odhadnout budoucí vývoj ceny. Jak je vidět, tak mám uzavřené dva obchody. Pro jistotu jsem si nastavil stop loss, kdyby se cena náhodou prudce změnila a já jsem nestihl zareagovat. Oba dva obchody trvaly dohromady necelé dvě hodiny a zisk byl celkem přes 11 000 Kč.

Eurodolarový pár bych zařadil mezi trhy, kde technická analýza je celkem přesná a funguje. Tento trh se rychle mění a je na něm velký pohyb. Proto je zde každý den mnoho příležitostí pro přípravu a správné načasování vstupu do obchodu. Je to jeden z nejvhodnějších trhů pro začínající obchodníky.

10.2 Obchodování měnového páru GBPUSD

Graf č.21: 1.část obchodování na GBPUSD

Zdroj: XTB-Trader

Zde máme před sebou pětiminutový graf měnového páru GBPUSD. Je vidět sestupná tendence ceny. Máme zase spoustu možností na vyhodnocení budoucího vývoje. Můžeme v tom vidět dvojitý vrchol, nebo začátek klesajícího klínu, swingování. Všechny formace naznačují následný pokles ceny. Vidíme zapnutý exponenciální klouzavý průměr, který také naznačuje klesající trend, a když bychom se podívali na hodinový graf bylo by vidět trojitý vrchol. Tvar předposlední svíčky, její dlouhý horní stín nasvědčuje vyšší nabídce nad poptávkou. Tak jsem se rozhodl k zadání příkazu k prodeji za cenu 1.5843.

Graf č.22: 2.část obchodování na GPBUSD

Zdroj: XTB-Trader

Jak můžeme vidět, trh opravdu klesal i nadále. Počkal jsem, až dokončí periodu a dá signál k uzavření pozice. Tento zvrát se objevil asi po hodině a půl za cenu 1.5820 kde jsem obchod uzavřel se značným ziskem. Tento trh je o něco klidnější a také nabízí spoustu příležitostí pro obchodování. Jeho volatilita je také dost velká, takže se nemusí moc dlouho čekat na signál k obchodu a většinou je správný.

10.3 Obchodování měnového páru USDCHF

Tento trh je také zajímavý svým chováním a výkyvy. My se podíváme právě na jednu takovou situaci na následujícím obrázku. Jak můžeme vidět, graf je pětiminutový a má rostoucí tendenci. Obrázek znázorňuje zapnutý indikátor momentum, to znamená, že nám ukazuje překoupenost a přeprodanost trhu. Naznačuje nám též tržní extrémy. Dle

mého názoru tvoří cenový graf a indikátor divergenci (a jak jsme si řekli, divergence je téměř nejspolehlivější ukazatel na blížící se změnu). To je podle mě jeden z náznaků ke změně trendu. Další ukazatel, jako je exponenciální klouzavý průměr, to také začal potvrzovat. Lépe to bylo vidět na grafech s větším odstupem. Při sledování grafu ve svíčkách bylo také vidět možný následný zvrát.

Graf č.23: 1.část obchodování na USDCHF

Zdroj: XTB-Trader

Po zvážení všech těchto okolností jsem usoudil, že by se cena mohla vydat celkem rychle vzhůru. Zadal jsem tedy příkaz ke koupi a čekal jsem, jestli se náznaky technické analýzy a mé tušení potvrdí. Cena po příkaze k nákupu byla nerozhodná, ale pak se dala do pohybu.

Graf č.24: 2.část obchodování na USDCHF

Zdroj: XTB-Trader

Jak jde vidět, tak všechna upozornění byla správná, pravdivá. Ke změně následného vývoje ceny opravdu došlo a docela rychle. Během třiceti minut se cena vyšplhala

hodně vysoko. Preventivně jsem si zapnul stop loss, kdyby cena zase nabrala rychlý pád a já při tom nebyl přítomen. Takto jsem cenu ještě chvíli nechal růst a pak pozici uzavřel. Za takto krátkou dobu jsem vyinkasoval velmi pěkný zisk a čekal jsem na další upozornění na případný obchod.

10.4 Obchodování měnového páru USDJPY

Máme zde opět pohled na pětiminutový graf. Hned na první pohled je jasně viditelný medvědí trh. Cena tvoří swingovou formaci, exponenciální klouzavý průměr ukazuje také pokračování v poklesu a objemy obchodů byly větší na straně prodeje. Už jen tyto tři indikátory nám říkají, že cena půjde i nadále dolů. A moc často se nestává, aby se takto potvrdily navzájem. Když bychom se podívali na hodinový graf, ještě by byla vidět něco jako cenová formace hlava a ramena.

Graf č.25: 1.část obchodování na USDJPY

Zdroj: XTB-Trader

Zadání příkazu k prodeji bylo více než jasné. Příkaz jsem zadal a očekával výsledek. Naštěstí se trh opravdu zase rozhodl pokračovat ve svém směru. Ještě chvíli se pohyboval jen do strany a pak pokračoval trendu.

Graf č.26: 2.část obchodování na USDJPY

Zdroj: XTB-Trader

S blížícím se koncem grafu můžeme vidět, že se potvrdila má úvaha a indikátory měly pravdu. Což znamená, že se trh vydal dolů. Můj obchod trval necelé tři hodiny, po kterých jsem obchod uzavřel s dalším ziskem. Potvrzuje se, že správné načasování vstupu do obchodu a sledování pohybu ceny je důležitá součást úspěšného obchodování.

ZÁVĚR

V mé bakalářské práci jsem se věnoval seznámení, vysvětlení a názorné ukázce obchodování na burzovních devizových trzích. Cílem mé práce bylo ukázání prostředí burzy s vysvětlením základů a jejich využití při obchodování na ní. Další cesta jak zbohatnout a nekrást.

Hlavní přínos mé práce spočíval v tom, že i pro úplného začátečníka by měla být práce srozumitelná a přínosná především v hlavních základních principech a praktických příkladech týkajících se obchodování na burze. Díky studiu materiálů k bakalářské práci jsem zdokonalil a prohloubil své znalosti technické analýzy a nasbíral cenné zkušenosti při obchodování.

Důvěryhodných a v praxi využitelných informací o FOREXU je v ČR, až na čestné výjimky, jako šafránu. Autoři zabývající se touto problematikou získávali sami kontakty a informace převážně v zahraničí.

Je dobré si uvědomit, že není žádný důvod přistupovat k tradingu jinak, než k jakékoliv jiné lidské činnosti, od které se očekává profit. A čím větší, tím je to náročnější. Říká se, že každý začátek je těžký. I ten nejúspěšnější obchodník na světě na něm kdysi musel stát. Výchozí pozice je pro všechny téměř stejná, není to jen o kapitálu, není to ani o výši IQ, je to především o vůli a přístupu každého jednotlivce. Poctivá příprava, střízlivý pohled a rady od skutečných profesionálů necht' stojí nad marketingovou rétorikou „milionářem na burze snadno a rychle“. Jen tak lze poskládat základní stavební kameny vlastního byznysu na burze a zvyšovat své šance na dlouhodobé výděly.

Pomocí technické analýzy se dá opravdu obchodovat a to úspěšně. Když se někdo rozhodne pro tuto cestu obchodování, musí počítat s tím, že velké množství času stráví čtením, vzděláváním, hledáním informací, sledováním grafů, zkoušením funkčnosti indikátorů apod. Chce to strávit spousty a spousty hodin před monitorem a hledáním opakujících se signálů a snahy pochopit, co se na daném trhu děje, proč se to děje a jak to dopadlo. Každý trader si musí najít vlastní systém přípravy a způsobu obchodování. Nikdo není stejný a nikomu nemusí vyhovovat to, co vyhovuje jinému. Z mé vlastní zkušenosti a zkušeností ostatních je nejlepší se soustředit na jeden trh a dva až tři indikátory. Jeden trh, který si nastudujeme a pochopíme, co se na něm děje, kdy se to děje, proč se to děje a jak často se to opakuje. Je dobré najít si

indikátory takové, kterým rozumíme, nejvíce nám vyhovuje jejich vypovídající schopnost a nastavit si je tak, aby na daném trhu fungovaly, nebo-li ukazovaly přesně to, co od nich očekáváme. Ladit a zkoušet tak dlouho, dokud je pochopíme a oni nám za to budou ukazovat důležité okamžiky na trhu. Když toto vše zvládneme a uděláme, jak se má, tak máme téměř jisté, že budeme vydělávat, protože technická analýza funguje. Zobchodoval jsem několik desítek obchodů pro tuto práci a potvrdilo se, že technická analýza je zisková. Nesmíme ovšem zapomenout na dodržování money managementu, který je nedílnou součástí obchodování na burze, ať už obchodujeme na jakémkoliv komoditním, forexovém nebo akciovém trhu.

Ještě bych chtěl podotknout pár věcí, o kterých se moc nemluví. Jedná se o opravdu velké hráče na trhu. Tito obchodníci jsou na takové úrovni, že jim nedělá problém pohnout celým trhem, tak jak chtějí a doslova si posbírají naše peníze. Tito obchodníci přesně vidí, kdy a kolik obchodů je na jaké cenové úrovni, jak velké jsou objemy nabídky a poptávky a podle toho se rozhodují, co budou dělat. Vidí, kde jsme vstoupili do obchodu a kde máme dané stop lossy. Potom jim nedělá problém se připojit do trhu, začít obchodovat také a hýbat si s cenou, jak chtějí. Nedělá jim potíže otočit celý trh. A proč? Přece aby si posbírali těch pár korun, které tam máme. Protože tam nejsme jen my, ale další tisíce obchodníků. Když si to spočítají, tak vydělají neskutečně velké zisky. Takže na tyto obchodníky bychom si měli dát pozor. Jediná obrana proti nim je začít využívat stejné informace a obchodovat podle nich, nebo dělat hodně malých ziskových obchodů, aby neměli tolik příležitostí, jak nás „okrást“. Ale to už je jiné téma. O tomto zase někdy příště.

ANOTACE

Příjmení a jméno autora:	Milan Flender
Instituce:	Moravská vysoká škola Olomouc
Název práce v českém jazyce:	Burzovní devizové obchody
Název práce v anglickém jazyce:	Stock Exchange Transactions
Vedoucí práce:	Ing. Bc. Petr Bačík, Ph.D.
Počet stran:	78
Počet příloh:	0
Rok obhajoby:	2014
Klíčová slova v českém jazyce:	burza, forex, technická analýza, technické indikátory, formace,
Klíčová slova v anglickém jazyce:	stock, forex, technical analysis, technical indicators, formation

Cílem práce je sestavení stručného návodu jak vydělat peníze na forexu. V teoretické části vysvětlím pojmy týkající se burzy a finančního trhu. V praktické části využiji poznatky z teoretické části v reálném obchodování.

Aim of this study is make simple instruction how to earn money in forex. In teoretical part I will explain basic term regarding stock and financial market. In practical part I will use knowledge from teoretical part in real trading.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

DVOŘÁK, R., *Trading strategie: Moderní styl obchodování na burze*, 1.vyd. Brno: Computer Press, 2008, ISBN 978-80-251-2240-2

ELDER, A., *Tradingem k bohatství*, Tetčice: Impossible, 2006, ISBN 80-239-7048-8

ELDER, A., *Vstupte do mé obchodní místnosti: kompletní průvodce obchodováním*, Praha: Centrum finančního vzdělávání, 2008, Název originálu: Come into my trading room. ISBN 978-80-903874-3-0

Forex: Jak zbohatnout a nekrást, Praha: Grada Publishing, 2011, ISBN 978-80-247-3739-3

HÁJKOVÁ, J., KUČEROVÁ, T., *Peníze v českých zemích do roku 1919*, 1.vyd. Praha: Nuga, 1996, ISBN 80-85903-04-0

HARTMAN, O., *Jak se stát formovým obchodníkem: naučte se vydělávat na měnových trzích*, 1.vyd. Praha: FXstreet, 2009, ISBN 978-80-904418-0-4

HARTMAN, O., TUREK, L., *První kroky na FOREXu : jak obchodovat a uspět na měnových trzích*, 1.vyd. Brno: Computer Press, 2009, ISBN 978-80-251-2006-4

HLINKA, B., RADOMĚRSKÝ, P., *Peníze celého světa*, Praha: Mladá fronta, 1981, ISBN 23-048-81

KOHOUT, P., *Investiční strategie pro třetí tisíciletí*, 4.vyd. Praha: Grada Publishing, 2005, ISBN 80-239-7048-8

REJNUŠ, O., *Finanční trhy*, 1.vyd. Ostrava: Key Publishing, 2008, ISBN 978-80-87071-87-8

SCHIFF, D. P., DOWNES, J. *Jak vydělat v době recese*, 1.vyd. Brno: Computer Press, 2009, ISBN 978-80-251-2365-2

TUREK, L., Manuál forexového obchodníka, Praha: CZECHWEALTH, 2009,

TUREK, L., *První kroky na burze*, vyd.: Computer Press, a.s., Brno 2008, ISBN 978-80-251-1915-0 dotisk prvního vydání

TUREK, L., *Technická analýza*, Praha: CZECHWEALTH, 2010

ZLÁMAL, J., BAČÍK, P., *Finance a finanční trhy*, 1.vyd. Olomouc: Iuridicum Olomoucense, 2009, ISBN 978-80-903400-7-7

Internetové zdroje

IDNES: Finance. NESNÍDAL, T., Petr Podhajský. [online]. 11. března 2008 [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: [http:// finance.idnes.cz / klicem-k-bohatství-je –psychologie-obchodování](http://finance.idnes.cz/klicem-k-bohatství-je-psycho-logie-obchodování)

IDNES: Finance. NESNÍDAL, T., Petr Podhajský. [online]. 27. února 2008 [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: [http:// finance.idnes.cz / v komoditním-byznysu-obchodujte-nejprve-nanecisto](http://finance.idnes.cz/v-komoditním-byznysu-obchodujte-nejprve-nanecisto)

IDNES: Finance. NESNÍDAL, T., Petr Podhajský. [online]. [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: [http:// finance.idnes.cz / pecliva-volba-brokera-se vam-mnohonásobne-vyplatí](http://finance.idnes.cz/pecliva-volba-brokera-se-vam-mnohonásobne-vyplatí)

<http://www.financnik.cz>

<http://www.forex-zone.cz>

<http://www.rmsystem.cz>

<http://www.colosseum.cz>

<http://www.xtb.cz>

<http://www.czechwealth.cz>

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č.1: popis čárky grafu	43
Obrázek č.2: popis svíčky.....	44
Obrázek č.3: svíčky	45
Obrázek č.4: Humer a hanging svíčky	45
Obrázek č.5: Long-legend doji.....	46
Obrázek č.6: Dragon-fly doji	46
Obrázek č.7: Gravestone doji	47
Obrázek č.8: svíčkové formace	47
Obrázek č.9: dvojitý vrchol a dvojité dno	52
Obrázek č.10: trojitý vrchol a trojité dno.....	53
Obrázek č.11: trojúhelník.....	54
Obrázek č.12: vlajky	56

SEZNAM GRAFŮ

Graf č.1: otevírací doba burz ve světě	27
Graf č.2: rozložení forexového trhu podle objemu obchodů	28
Graf č.3: čárový graf	41
Graf č.4: čárkový graf	42
Graf č.5: svíčkový graf	43
Graf č.6: rostoucí trend	48
Graf č.7: klesající trend	48
Graf č.8: sekundární trend	49
Graf č.9: supporty a rezistence	50
Graf č.10: vrchol a dno	51
Graf č.11: hlava a ramena	53
Graf č.12: vzestupné a sestupné trojúhelníky	55
Graf č.13: klíny	55
Graf č.14: jednoduchý klouzavý průměr	58
Graf č.15: exponenciální klouzavý průměr	58
Graf č.16: oscilátor	59
Graf č.17: pivot points	60
Graf č.18: divergence	60
Graf č.19: 1.část obchodování na EURUSD	62
Graf č.20: 2.část obchodování na EURUSD	63
Graf č.21: 1.část obchodování na GBPUSD	63
Graf č.22: 2.část obchodování na GPBUSD	64
Graf č.23: 1.část obchodování na USDCHF	65
Graf č.24: 2.část obchodování na USDCHF	65
Graf č.25: 1.část obchodování na USDJPY	66
Graf č.26: 2.část obchodování na USDJPY	67

CITÁTY

„Každý člověk je architektem své vlastní budoucnosti.“ (Salustius Crispus, římský historik, 86-34 př.n.l.)

„Ze všech druhů kapitálu je v obchodě nejproduktivnější důvěra, a pokud to nevíte, nevíte nic.“ (Demosthenes, řecký bankéř a právník, 385-322 př.n.l.)

„Peníze byly vymyšleny za účelem udělat z člověka hlupáka, který si myslí, že je bohatý, když má kapsy plné potištěného papíru.“ (autor neznámý)

„Zkušenost nespočívá ve vašich zážitcích, nýbrž v tom, co s nimi uděláte.“ (Aldous Huxley, anglický spisovatel)

„Jisté je jen jedno, a sice, že jisté není nic.“ (Lao – ō)

„Vytrvalost je všechno.“ (západoafrické přísloví)

„Žádný vítěz nevěří v náhodu.“ (Friedrich Nietzsche, filozof)

„Drahokam nemůže být dokonale upraven bez broušení, člověk nemůže dosáhnout dokonalosti bez těžkých zkoušek.“ (čínské přísloví)

„Nedostatek peněz je kořen všeho zla.“ (G.B.Shaw)

„Jsem toho názoru, že pro obyčejného střadatele je prvním příkázáním investovat peníze do bytu v osobním vlastnictví, který sám obývá.“ (André Kostolany, slavný burzovní spekulant, 1906-1999)

SLOVNÍK POJMŮ

Ask – poptávková cena, za kterou obchodníci prodávají danou měnu. Tuto cenu dostaneme, pokud vstoupíme do dlouhé pozice (long – viz níže).

Akumulace – počáteční fáze tržního cyklu, ceny se chystají na blížící se důležitý trendový pohyb

Býčí trh (bull) – rostoucí trh (růstový trend).

Broker – makléř, osoba oprávněná provádět obchody na finančních trzích jménem zákazníků. Provize je placena za provedení objednávky. Makléř ručí za to, že všechna další dokumentace je správně předána a obchody jsou vyřízeny.

Burza – obvykle instituce, jejímž úkolem je párovat nabídku a poptávku při prodeji cenných papírů a na tomto základě určovat rovnovážnou cenu cenných papírů a garantovat (zabezpečovat) vypořádání obchodů.

Business plan – podnikatelský záměr zpracovaný do dokumentu.

Day trading – obchodování v jednom dni.

Divergence – situace na trhu kdy kurz měny vytvoří nové maximum (minimum), ale hodnota indikátoru toto nové maximum (minimum) nedokáže vytvořit.

Diverzifikace – technika managementu rizika, která slouží k redukci rizika a optimalizaci výnosu sestavovaného portfolia. Jednotlivé investiční instrumenty se zařazují do portfolia tak, aby se v rozumné míře omezil jejich vliv na výkonnost.

Drawdown – propad kapitálu.

Finanční trh – skládá se ze dvou organicky na sebe navazujících trhů : peněžního trhu a kapitálového trhu, které se bezprostředně ovlivňují a vzájemně doplňují. Finanční trh je místo, kde subjekty (investoři) nabízejí svůj volný finanční kapitál subjektům, které tento kapitál potřebují k pokrytí svých investic.

Foreign Exchange (Forex, FX) – souběžný nákup jedné měny a prodej druhé.

Fluctuation – kolísání, fluktuace, výraznější vzestupy a sestupy cen.

Fundamentální analýza – se zabývá vnitřní hodnotou akcie, která je srovnávána s tržní cenou a určuje, zda je akcie nadhodnocena, podhodnocena nebo správně oceněna.

Modely této analýzy jsou založeny na fundamentálních datech (zisky, tržby, očekávaný růst zisku a dividend apod.)

Futures – závazek kupujícího koupit určité množství podkladového aktiva k určitému dni v budoucnu za stanovenou cenu a závazek prodávajícího prodat dané množství podkladového aktiva za stejných podmínek. Futures se obchodují pouze na burzách (opčních a termínových), nikoli na OTC.

Hedge – konzervativní strategie užívaná k omezení investičních ztrát uzavíráním obchodu, který vyrovnává současnou pozici. Hedge je využíván obchodníky jako forma pojištění proti neočekávaným událostem.

Kapitálový trh – je podmnožinou finančního trhu a je na něm obchodováno s finančními instrumenty, u nichž je doba splatnosti delší než jeden rok, resp. s těmi, které žádný termín splatnosti nemají (akcie) nebo ho mají velmi dlouhý (dluhopisy).

Kurz – jiný výraz pro tržní cenu cenného papíru anebo pro hodnotu měny na devizovém trhu. U akcií a cizích měn se kurz vyjadřuje v měnových jednotkách, ale u dluhopisů je obvyklé udávat kurz v procentech z nominální hodnoty, protože je tak možné očistit cenové výkyvy od alikvotního úrokového výnosu.

Lot – základní obchodní jednotka (1 lot = 100000 jednotek dané měny).

Medvědí trh (bear) – klesající trh (sestupný trend).

OTC trh – pojem pro obchodování s cennými papíry, se kterými se neobchoduje na akciových burzách. Podobně se jedná o deriváty, sjednané mimo termínové burzy. OTC obchodování se provádí prostřednictvím makléřů nebo dealerů, kteří spolu komunikují prostřednictvím počítačových sítí nebo telefonů.

Profit Target – cena, u které obchodník očekává ukončení obchodu.

Přeprodání / překoupení – situace typická pro skupinu indikátorů zvané oscilátory. Předpokladem je, že cena se brzy odrazí na opačnou stranu.

Pip – nejmenší hodnota, o kterou se daný měnový pár může pohnout nahoru nebo dolů.

Rezistence – útvar technické analýzy, kdy lze očekávat, že se cena odrazí na druhou stranu (směrem dolů).

Spread – rozdíl mezi Ask a Bid. Spread bývá velmi často jediným poplatkem, který musí investor brokerovi zaplatit za jeho služby.

Stop Loss – obdobně jako Profit Target, v tomto případě se jedná o maximální možnou ztrátu, kterou už obchodník není schopen akceptovat a obchod je uzavřen.

Support – obdobně jako Rezistence, cena se odráží směrem nahoru.

Trading – rychlé spekulativní prodávání a nakupování finančních instrumentů s cílem profitovat na jejich kursových změnách.

Védy – rozsáhlý komplex textů, jejichž původ sahá do starověké Indie

Volatilita – kolísavost kurzu, obvykle velmi vysoká v čase oznamování nových fundamentů.

Význam pojmů je převážně čerpán z knihy Technická analýza od Ludvíka Turka.